

الشيخ محمد بن صالح العثيمين

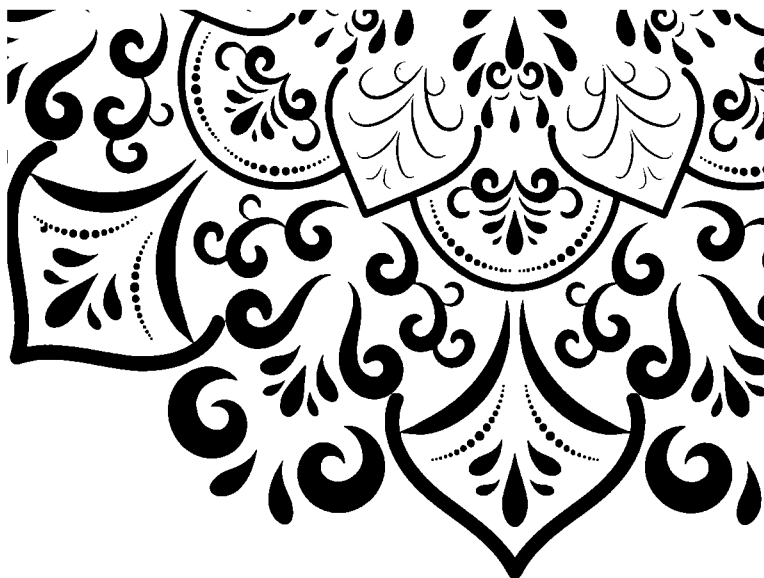
بيروباوهرين نه هلي سوننه تي و جه ماعه تي

منتدى إقرأ الثقافي

www.iqra.ahlamontada.com

بيروباوهرين

ئەھلى سۈننەتى و جەماعتى

نافئ پەرتووكتى ب عەرەبى، عقيدة اهل السنة الجماعة.
 نافئ پەرتووكتى ب كوردى، بىروباومرئىن نههلى سوننه تى و جه ماعه تى.
 نفيسين، الشيخ محمد بن صالح العثيمين
 پيشكىشكرن، الشيخ عبدالعزيز بن عبدالله بن باز.
 ومركىپان، سيروان محمد صالح.
 پىداچوونا زمانى، نىحسان سيروان
 دىزاينا بهرگى، پەرتووكتا پارتىز.
 چاپا ئىككى، 2022.
 تىراژ، 1000 دانە.
 ژمارا سپاردنى، (D - / 2567 / 22).

ONE ▶

+964 750 729 6080

Parezbookshop

Parezbookshop@gmail.com

دموك - نالا بارزى - بهرنامه سهيلما بهرپاز

هزر و بىرىن پەرتووكتى دەربرىنى ژ پەرتووكتا پارتىز ناکەن،
 مافئ چاپ و بەلافكرنى بۆ پەرتووكتا پارتىز و خودانى پەرتووكتى د پاراستى نه.

بيروباروهين

ئەھلى سوننەتى و جەماعەتى

ژ نقيسنا زاناين مەزن:

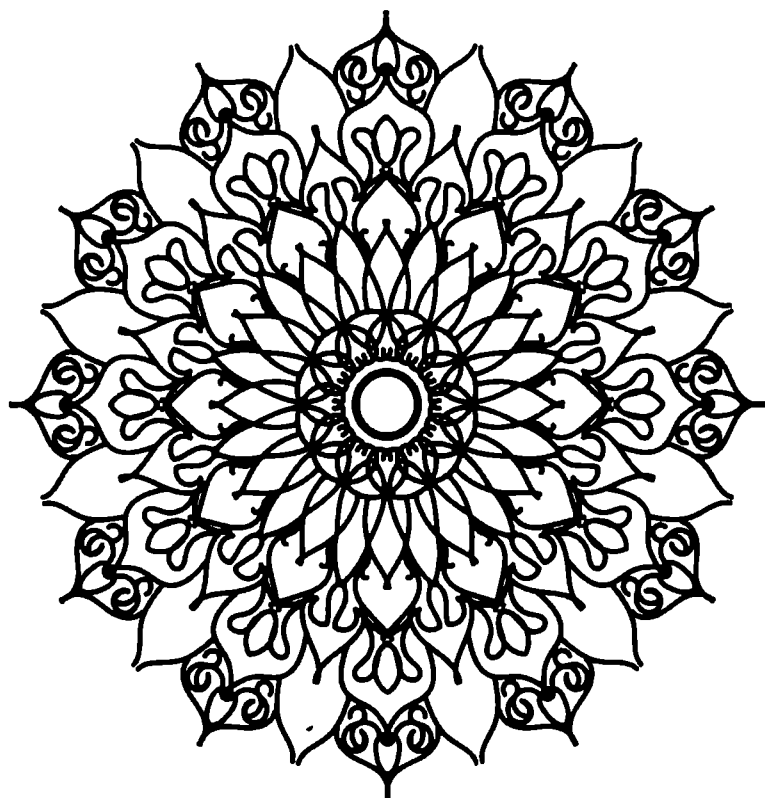
محمد بن صالح العثيمين

ژ پيشكىشكرنا زاناين مەزن:

عبدالعزیز بن عبدالله بن باز

وهرگيران

سيروان محمد صالح

پیشگوٽنا وەرگړی

ب ناټی خودایی مهن و دلوثان، سواسی بو وی خودایی بن یی نم داین موسلمان و جوانترین و زهالترین عقیده و بیروباوهر داینه مه، سهلات و سهلام ل سهر وی پیغه مبهری بن یی ب باشتین شیوه نهف بیروباوهرین خودی فرمان ل وی کری بگمهینیت گهانینه مه.

بیروباوهر یان وهکی نم ب عمره بی دبیژنی (عقیده) گرنګترین و ب نرختین سامانی مروقی موسلمانینه، مروث ب ثان بیروباوهران نهګمر د دروست بن دی بمختهوهریا دنیا و قیامه تی ب دهست خوټه ئینیت و نهګمر د شاش و خلمت بن دی ل دنیا و قیامه تی ژ خوساره تمندان بیت.

بیروباوهرین مروقی نهګمر د دروست بن؛ دی زانیت چاوا بژیت، دی زانیت نارمانج ژ هه بونا وی د ټی ژیانیدا چیه، دی زانیت کا بوچی هاتییه سهر ټی دنیا یی و نهړکی وی تیدا چیه، دی زانیت کا نهړی پستی مرنی دی بهرهف کیشه چیت؟ نهغه هه می نمو پرسیارن یین بهرسقا وان ل دهف مه موسلمانان گه لک تشته کی ب ساناهییه، بهلی پا ل دهف وان کسین بیروباوهره کا دروست ل دهف نه بیت ب زهحه تترین بهرسف ل دهف وی بهرسقا ل سهر ثان پرسیارانه، دی بیني نمو مروث بهردهوام یی سهرګردانه و ژيانا وی یا شیلوییل و نهخوشه، ژبهړ ټی چهندي ژي هه بونا بیروباوهرین دروست ل دهف مروقی

تشته کئی گهله کئی گرنگه و پیدفیه نهم گهلهک گرنگی ب قی لایه نئی
 نایینی بدهین و خو تیدا شارهزا بکهین، دا بزاین کا نهم خودایی نهم
 نافراندین سالوخته تین وی د چاوانه، هروسا دا د نایینی خودا شارهزا
 بین و ب باشرین شیواز پهرستنا خودایی خو بکهین.

بیروباوه ران کارتیکرنهکا مهن ل سهر ههمی لایه نین دی یین ژیانئ
 ههیه، نهگهر نهم د دروست بن، مروژ دئ ژ خودئ ترسیت، چونکی دئ
 زانیت نهم خودایی نهم ژ بن فرمانا وی دهرکه قیت یی چاقدیریا وی
 دکهت و ناگه ژ وی ههیه و یی زانایه ب وی کارئ نهم دکهت، قیجا
 دئ دهست، چاف، گوهر و نهزمانی خو پاریزیت و د کارین همرامدا
 بکارنائینیت، ل بهرامهر قی ژئ؛ نهگهر بیروباوه د دروست نه بن؛
 مروژ بهردهوام دئ پتر ژ ریکا راست دهرکه قیت و قی چهندي دئ
 کارتیکرنا خو ل سهر کرنا گونه هان ژئ هه بیت، لهوا دئ بینئ نهم کسئ
 بیروباوه رین وی تیک دچن؛ ئیدی دئ بهره ژ گونه هین مهن ژبقه چیت
 و بهردهوام دئ پتر ژ دینی لادهت هه تا ل دویماهیکی ب ئیکجاری ژئ
 دهرکه قیت و گهلهک جارن دبته مولحد. خودئ مه ههمیان ژ
 سه داچوونی ب پاریزیت.

نهف په پرتووکا ل بهردهستین ته، ژ نفیسینا زانایی مهن، شیخی
 فقهزان (محمد صالح العثیمین)، کو ب راستی شیخ گهلهک ژ هندي
 مهنتر و نافدارتره نهم د چهن ریزه کاند پیناسهیا وی بکهین و نهز یی

د وئ باوه رتدا پترييا خه لکي مه وي دنيا سن، و هر زانسته کي ته
 بښت تيدا شاره زاببي و بخوښي، دئ بيني شيخي بهرهمهک يان پتر د
 وي زانستيدا يي هه ي. شيخي نه ش پرتووکه ب ږنگه کي گه له کي
 کورت نفيسييه و ته که زل سهر ږوهنکرنا هر شهش ستونين باوه ريبي
 (باوه ري نينان ب خودي، مه لائيکه تان، پرتووکان، پتغه مبه ران، ږوژا
 قيامه تي و قه ده ري ب باشي و خرابي پي وښه) کريه و ديارکريه کا
 دښت بيروباوه رين مه ل دور شان هر شمش ستونين يا چاوا بيت،
 به لگه پي وي ژي ب گشتي هه مي ژ قورثانينه. خودي خيرا وي مه زن
 بکته و مه ژ زانينا وي بيبار نه که ت.

ب راستي هه تا نوکه وه کي پيدفي گرنگي ب وهرگيړانا پرتووکي
 تايه ت ب بيروباوه و عمقيد هيا مروثي موسلمان نه هاتييه دان، لهوا مه
 ب فمر ديت نم ده ست ب وهرگيړانا قئ پرتووکي بکين و بيخينه
 بهر ده ست خوانده قانين هير، دا نمون زمانن عمره بيبي نمران ژ قئ زانينا
 مه زن بيبار نه بن و پتر د ناييني خودا شاره زاببن، ژ خودي دخوازم نم
 شيابين ژ ده رحمق وهرگيړانا پرتووکي بدهرکه ښ و مه مافي وي دابيتي.

ل دويماهيکي نم دوعا ژ خودي دکهين نم بهري مه هه ميان بده ته
 ريکا راست و بيروباوه رين مه موکوم و بنه جه بکته و مه ژ هه مي
 جوړين سهر د اچووني دوير بيخيت و ب پاريزيت، دوعا ژ خودي دکهين
 نم بهر ده وام (نيخلاص) د کاريدا بده ته مه و مه ژ حمز و ښانين خو
 نينانه پيش و ناقداري بي دوير بيخيت و مه ژ رويمه تيبي ژي ب

پارټزيت. هيقيدارين مه شيابيت مفايه كي بگههينينه خواندهفاني خويي
هيټا، نهگهر مه شاشييهك كريت نهو ژ دهف مهيه و ژ دهف شهيټانييه
و نهگهر يا دروست بيت نهو ژ دهف خودييه.

سيروان محمدصالح

23 - 10 (شوال) - 1443 مشهختي

25 - 5 - 2022 زاييني

پیشکش کرنا زانیی مہزن عبدالعزیز بن عبداللہ بن باز

سویاسی بو خودی ب تنی بن، سہلات و سہلام ل سہر وی بن یی چ
پیغہ مہر پستی وی نینن، و ل سہر مالبات و صہابییتن وی ژی بن،
پستی قی چہندی دی بیژم:

ب راستی ئەز ب سہر وی پەرتووکئ ھلبووم یا برایی مہ: زانیی
ھیژا: (محمد بن صالح العثیمین) سی ب رەنگەکی کورت و تژی مفا ل
دۆر بیروباوەرتن ئیسلامی نقیسی و من گوھداریا ھەمییی کر، قتیجا
من دیت ئەوی پەرتووکئ بیروباوەرتن ئەھلی سوننەتی و جەماعەتی ب
خۆقە گرتینە د دەرگەھی: تەوحیدا خودی و تەوحیدا ناڤ و سالۆخەتین
وی، ھەرەسا د دەرگەھین: باوەری ئینانی ب مەلائیکەت و پەرتووک و
پیغە مہرتن خودی، و پۆژا قیامەتی و قەدەری ب باشی و خرابییین
وێقە.

ب راستی زانیی ھیژا ب رەنگەکی گەلەک باش ئەف بابەتە لیک
کۆمکربنە و گەلەک مفا گەھاندییە و ئەو تشتی قوتابییی زانیی و ھەر
موسلمانەکی ھەبیت پیدفی دبیتی تیدا بەحس کرییە ل دۆر باوەری
ئینانا ب خودی و مەلائیکەت و پەرتووک و پیغە مہرتن وی، ل دۆر
پۆژا قیامەتی و قەدەری ب باشی و خرابییین وێقە، ھەرەسا کۆمەکا

بابه تین دی یتن مفادار ل سهر ټانه زنده کړنه و ټیناينه کو په یوهندی ب
 بیاضی بیروباوه رانقه هیه کو دبیت د گلهک ژ وان په ټووکین ل دور
 بیروباوه ران هاتینه نفیسیندا نه بن، ټیجا خودی خیرا وی مه زن که ت و
 زانین و هیدایه تا وی زنده تر لی بکه ت و ټی په ټووکا وی و هه می
 په ټووکین وی یتن دی ژی بکه ته جهی مفایی، و مه و وی و هه می
 برایت مه یتن دی بکه ته هندهک که سین ب هیدایه ت هاتی و خه لکی
 ژی ب هیدایه ت بین و بیننه سهر ټیکا راست دروست، ټه وین ل سهر
 چا ټووهنی و (به صیره تی) خه لکی بو ټی ټایینی گازی دکهن، هندي
 خودییه؛ ټوی گو ه ل هه می دهنگ و دوعایان هیه و یی نیزیکه.

ټه ټ ناخفتنا بوری؛ هه ژاری بهر ده رگه هی خودایی ژووری (عبدالعزيز
 بن عبدالله بن باز)ی گو ټییه، خودی ل گونه و خه مسارییتن وی
 ببوریت، و ل دویماهییت ژی سه لات و سه لامین خودی ل سهر
 پیغه مبه ری مه موحه مبه دی بن، و ل سهر مالبات و سه حابییتن وی
 ژی بن.

سهر ټوکی گشتی

ی ټیغه بهرییتن ټه کو لینین زانستی
 و فه توادان و گازی و ټینیشاندان

پیشگوئنا نفیسه‌ری

ب نافی خودایی مه‌زن و دلۆقان، سوپاسی بۆ خودایی هه‌می جیهانان بن، پاشه‌روژ ژێ بۆ مروۆقین ته‌قوادار و ژ خودی ترسه و ژ مروۆقین زۆردار پیقه‌تر کوته‌کی ل چ کهسین دی ناهیته‌ کرن.

ئه‌ز شاهده‌ییی دده‌م کو ژ خودی پیقه‌تر چ خودایی ژ هه‌ژێ په‌رستنی نین، خودایه‌کی ب تنییه و چ هه‌قشک و شریک نین، هه‌ر ئه‌و ب تنی شاهێ حه‌ق و دیار و ناشکه‌رایه، هه‌روه‌سا ئه‌ز شاهده‌ییی دده‌م کو موحه‌مه‌د عه‌بدی وی و پیغه‌مبه‌ری وییه ﷺ، ئه‌و دویمایه‌یک پیغه‌مبه‌ره و ئیمامی مروۆقین ته‌قواداره، سه‌لاتین خودی ل سه‌ر وی و ل سه‌ر مالبات و سه‌حابییین وی بن و هه‌ر کهسی ب باشی ل دویف وان ده‌جیت هه‌تا روژا دویماییی، پشتی قی چهندی دی بیژم:

ب راستی خودایی مه‌زن پیغه‌مبه‌ری خۆ موحه‌مه‌د ﷺ ب هیدایه‌ت و دینه‌کی حه‌ق هنارت، وه‌ک دلۆقانییه‌ک بۆ هه‌می جیهانان (جیهانا مروۆقان، جیهانا ئه‌جنه‌یان جیهانا هه‌می ئافرانیدیین دی) و وه‌ک چاقلێکرییه‌ک بۆ وان کهسین چاڤ ل وی بکه‌ن، هه‌روه‌سا بۆ هندی ژێ هنارت دا هێجه‌تی ل سه‌ر هه‌می چنکری و ئافرانیدیین خۆ راکه‌ت.

خودایی مهزن ب ړيكا پيغه مبهري ﷺ و وئ پهرتووك و حيكمه تا
 بو وى ئينايه خواري همر تشته كي باشيا مروځان تيدا همبيت بو وان
 دياركر و بهري وان دا همر تشته كي رهوشا دين و دونيا يا وان باشر لى
 بكهت، ژ بيروباوهرتن دروست و كاروكريارتن راست و رهوشتين جوان و
 توره و نادابتن بلند، څيجا پيغه مبهري خودى ﷺ نوممه تا خو ل سمر
 ړيكه كا پوهن هتلا، شهقا وئ وهكى ړوژا وپيه و ژبلى كسه كي نهو ب
 خو يى تيتجوويى بيت؛ كسه ك د ځي ړيكيډا ب سهردا ناچيت و ژ
 ړيكي ده رناكه ځيت.

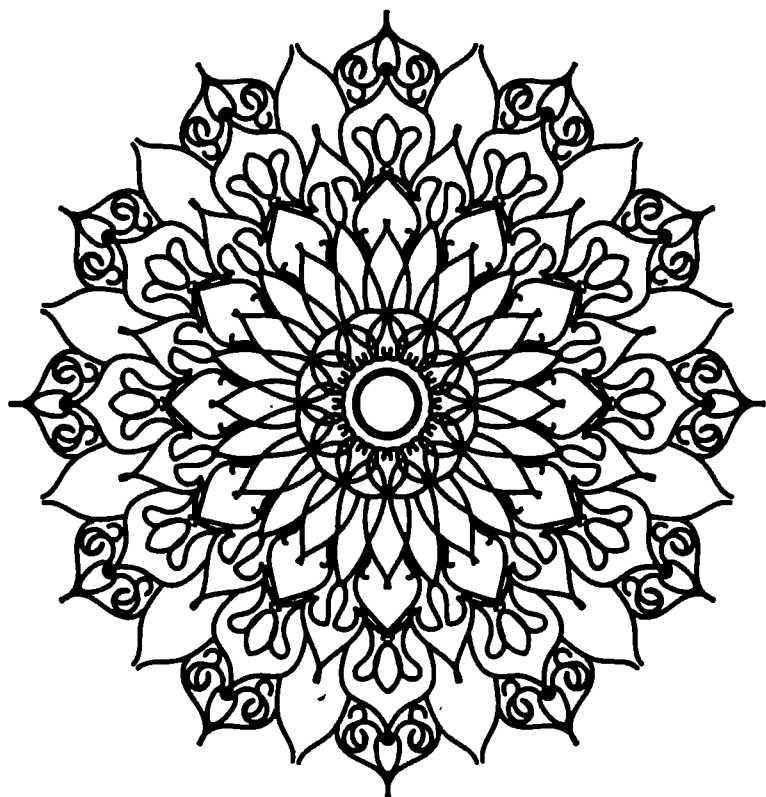
څيجا نوممه تا وى يتن د بهرسقا گازيا خودى و پيغه مبهري وى ﷺ
 چووين ل سمر ځي ړيكي چوون، و نهغه باشرين چيكر ييتن خودينه كو
 نهو ژى صهحابى و تابعينه و همر كسى ب باشى و دروستى ل دويځ
 ړيكا وان دچيت، نهو ل دويځ شريعتي وى چوون و دهست ب سوننه تا
 ويځه گرت و نهغ دينه ب بيروباوهر و پهرستن و رهوشت و توره و
 نادابتن خوځه بهتيز گرت و بهرنه دا، ژ بهر ځي چهندي ژى نهو بوونه نهو
 كوم و دهسته كا هه تا ځي گاځي ژى همر يى ل سمر حقيقي و ب
 سهركه ځتي، نهو كسى وان بهتليت و پشتا وان بهردهت و هارى نهكهت
 يان ژى ل دويځ وئ ړيكا نهو ل دويځ دچن نهچيت؛ چ زيانى
 ناگهينيته وان، هه تا فرمانا خودى دهيت و نهو هيشتا ل سمر ځي
 چهندي د بهرده وامن.

سوپاس بو خودی ئم ژى یی ل دویف شینوارین وان دچین و ئم یی ل
سمر ریکا وان دچین، ئم ریکا کو قورئان و سوننه تی همدووکا پسندکری
و پسنتین وی کری، ئم قی چندی ژى دبیزین وهک بهسکرنهک بو قمنجی
و نیعمه تا خودی ل سمر مه و وهک دیارکرن و بهرچا فکرنهک بو وی ریکا کو
پیدقییه ههمی باوهردار ل سمر بچن و ژى دهرنه کمفن.

ژ خودایی ژووری دخوازین ئم مه و ههمی برایین مه یین موسلمان
ل سمر ریکا دروست و گوتنا بنهجه موکوم بکهت، ههم د ژيانا دونیا پیدا
و ههم ل ناخه تی ژى، ئم ژ وی دخوازین ئم دلوفانییه کی ژ دهف خو
ب سمر مه دا ب ریتیت؛ چونکی ههر ئمه یی گهلهک تشتی ددهت.

ژبهر گرنگییا قی بابته تی نوکه دی ل سمر ناخشین و چونکی خهلهک
ژبهر حمز و دلچوونین خو یین تیدا بووینه گهلهک کوم و دهستهک، من
قی تشته کی ب کورتی ل دۆر بیروباوهر و عه قیده یا مه کو عه قیده یا
ئههلی سوننهت و جهماعه تییه بنقیسم، کو ئم ژى باوهری ئینانه ب
خودی، مه لایکه تین وی، په رتووکین وی، پیغه مبه رین وی، پوژا
دویماهییی و قهده ری ب باشی و خرابییین و یقه، دوعا ژ خودی دکهین
ئم قی کارى مه کری بو خو ب تنی بهر مپیریت و مه وهسا نقیسیبیت
وهکی ئم یی ژى پازی و مفایی بگههینیته عه بدین وی.

بیروباوهرین مه... باوهری ئینان ب خودی

بیروباوهرین مه ئەقەنه ئەم: باوهریی ب خودی، مهلائیکەتین وی، پەرتووکتین وی، پیغەمبەرتین وی، پوژا دویمایی و قەدەری ب باشی و خرابیی و یقە بینین.

قێجا دی باوهریی ب رەبوییەتا خودایی مەزن ئینین، ئانکو دی باوهریی ئینین کو ئەو خودانە، چیکەر و ئافراندەرە، شاھ و رێقەبەرە بو هەمی تستان.

دی باوهریی ب ئولووهییەتا خودایی مەزن ئینین، ئانکو دی باوهریی ئینین کو ئەو خودایی حەقە یی کو ب تنی ئەو یی ژ هەژییە پەرستن بو بەیتە کرن، ژ وی پیقەتر هەر تەشتەکی دی یی پەرستن بو دەیتە کرن یی دروست نینە و نە یی ژ هەژێ پەرستنییە.

دی باوهریی ب باشناف و سالۆخەتین وی ژێ ئینین، ئانکو دی باوهریی ئینین کو ئەو خودانی ناقتین باش و تازەییە و ئەو خودانی سالۆخەتین تەمام و بلندە.

دی باوهریی ب ئیکانەییە وی ژێ ئینین، ئانکو دی باوهریی ئینین

کو ئەو ئیکى ب تىنیه و ى د ربوبیه تا خو دا، ئولووهیه تا خو دا،
باشناڤ و سالوخته تین خو دا چ شریک و ههڤشک نین.

خودایى مهزن کهرم دکەت و دبێژیت:

﴿رَبُّ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا فَاعْبُدْهُ وَاصْطَبِرْ لِعِبَادَتِهِ هَلْ تَعْلَمُ لَهُ سَمِيًّا﴾ [مریم: 65]

ئانکو: ((ئەو ئەللاھ خودایى ئەسمانان و ئەردى و هەر تشتەكى د
ناڤهەرتدا، و خودان و ئافراندهر و پێشهەرى وان، ڤیجا تو - ئەى
موحهەمد - ى ب تنى پەهەرسە و صەهەرى ل سەر گوهدارىیا ى بکە
تو و هەرچییى دویکههفتنا تە بکەت، کەسى وهكى ى نینه د ناڤ و
سالوخته و کرباراندا)).

هەروەسا ئەم باوەرییى دئینین کو: ﴿اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ لَا تَأْخُذُهُ سِنَّةٌ وَلَا نَوْمٌ لَهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ مَنْ ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلَّا بِإِذْنِهِ يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا يُحِيطُونَ بِشَيْءٍ مِنْ عِلْمِهِ إِلَّا بِمَا شَاءَ وَسِعَ كُرْسِيُّهُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَلَا يَئُودُهُ حِفْظُهُمَا وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ﴾ [البقرة: 255]

ئانکو: ((خودییه یى ژ ى پێشهتر کەس هیژای پەرستنى نهییت،
زێندى ئەو یى هەمى پامانین ژینا پێکەاتى و هیژای ى هەین، یى ل

سەر هەر تشتهکی پئی رابووی، چ نقرۆسک و خمو ناگهنه وی، هەر تشتهکی ل ئسمانان و هەر تشتهکی ل ئمردی مولکی ویه، بئی دهستوریا وی کس بسته ناکهت ل دهف وی مهدهری بکهت، زانینا وی دۆرا ل ههمی چیکرییان گرتی یتن بهری و یتن نوکه و یتن نههاتین، ئهو کارین ل بهر دهستی خهلکی ژ تشتین هینشتا چی نهبوین ویتن ل پاش وان ژ تشتین بۆری ئهو دزانیت، کس ژ چیکرییتن وی ب تشتهکی ژ زانینا وی ئاگهدار نابیت ب وی نهیت یی ئهو وی پئی ئاگهدار بکهت. کورسییا وی ئسمان و ئمرد فهگرتیه و کورسی جهی پییتن وینه، ژ وی پیقهتر کس چاوانییا وی نزانیت، پاراستنا ئمرد و ئسمانان ل بهر وی یا گران نینه، ئهو ب (ذات) و سالۆخهتین خوڤه ل سەر ههمی چیکرییان یی بلنده، کۆمکهری ههمی سالۆخهتین مهزنییه. ئهف ئایهته مهزنتین ئایهته د قورئانیدا، دبیرتی: ئایهتا کورسییی).

نعم باوهرییی دینین کو: ﴿هُوَ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ عَالِمُ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ هُوَ الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ﴾ ۱۱ ﴿هُوَ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْمَلِكُ الْقُدُّوسُ السَّلَامُ الْمُؤْمِنُ الْمُهَيَّمِنُ الْعَزِيزُ الْجَبَّارُ الْمُتَكَبِّرُ سُبْحَانَ اللَّهِ عَمَّا يُشْرِكُونَ﴾ ۱۲ ﴿هُوَ اللَّهُ الْخَالِقُ الْبَارِئُ الْمُصَوِّرُ لَهُ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَى يُسَبِّحُ لَهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ﴾ ۱۳ [الحشر: 22-24]

نانکو: ((ئەو ئەللاھ ئەو خودایێ ب حەقی پەرستنا وی دەیتەکرن یێ
 کو ژ وی پێشتر چ خودایێ راست نەهەین، زانیێ تشتێ قەشارتی و
 ئاشکەرایە، دزانیت چ تشتێ ل بەرچاڤ هەیه و چ تشتێ نە ل بەرچاڤ
 هەیه، ئەو پەردلۆقانی دلوڤانییا وی هەمی تشت قەگرتین، یێ دلوڤانکارە
 ب وان یێن باوەری ب وی ئینای * ئەو ئەللاھ یێ ب حەقی پەرستن بۆ
 دەیتەکرن، یێ کو ژ وی پێشتر چ خودایێ راست نەهەین، خودانی هەمی
 تشتان، یێ کو بێ بەرھەنگاری (تەصەرووفی) د واندا دکەت، ژ ھەر
 کیماسییەکی یێ پاکە و ژ ھەر عەیبەکی یێ ساخەمە، پێغەمبەرێن خۆ
 راستگو دەردئیخت ب وان ئایەتێن ئاشکەرا یێن وی د گەل وان ھنارتین،
 یێ زێرەقانە ل سەر کربارێن بەنییێن خۆ، یێ زالە کەس وی بێزار ناکەت،
 کوتەکارە خەلک هەمی یێن ئیخستینە بن دەستی خۆ، یێ خۆمەزنکەرە
 مەزنی هەمی یا وێبە. یێ پاک بیت خودی ژ وی تشتێ بوتپەرتس بۆ وی
 دکەنە ھەڤشک * ئەو ئەللاھ یێ ئافراندەر، ئەوی خەلک ل دویش
 حکمەتەکی چێکەرن، یێ وێنەکیش ب وی پەنگی وی بڤیت، ناڤتێن باش
 و سالۆخەتێن بلند یێن وێنە، ھەر تشتەکی ل ئسمانان و ئەردی تەسبیحا
 وی دکەت، و ئەو زالی د تۆلقەکرنا خۆ دا یێ دژوار، یێ کاربەجەھە د
 پێشەبرنا کاری بەنییێن خۆدا)).

نم باوره‌رییی دئینین کو مولک و ده‌سته‌لاتا نورد و نسمانان یا
خودی ب تنییه:

﴿يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ يَهَبُ لِمَنْ يَشَاءُ إِنَّاذَا وَيَهَبُ لِمَنْ يَشَاءُ الذُّكُورَ ۝ أَوْ
يُزَوِّجُهُمْ ذُكْرَانًا وَإِنَاذَا وَيَجْعَلُ مَنْ يَشَاءُ عَقِيمًا ۝ إِنَّهُ عَلِيمٌ قَدِيرٌ ۝﴾
[الشوری: 49-50]

نانکو: ((تشتی وی بقیّت ژ چیکرییان نمو د ئافرینت، یی وی بقیّت ژ
به‌نییئن خو نمو کچان ب تنی دده‌تی، و یی وی بقیّت نمو کوپان ب تنی
دده‌تی * و یی وی بقیّت ژ مروشان نمو کوپ و کچان دده‌تی، و یی وی
بقیّت نمو دوونده‌هی ناده‌تی و ده‌یلته بی زاروک، نمو یی خودان شیانه ل
سمر ئافراندا تشتی وی بقیّت، تشتهک نینه وی بیزار بکمت)).

نم باوره‌رییی دئینین کو: ﴿لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ وَهُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ ۝
لَهُ مَقَالِيدُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَشَاءُ وَيَقْدِرُ ۝ إِنَّهُ بِكُلِّ
شَيْءٍ عَلِيمٌ ۝﴾ [الشوری: 11-12]

نانکو: ((تشتهک ژ چیکرییئن وی وه‌کی وی نینه، نه د (ذاتی) ویدا
نه د ناڤ و سالوخت و کریارین ویدا؛ چونکی ناڤیئن وی ههمی دباشن،
و سالوخته‌تین وی ههمی د پیکهاتی و مه‌زن، و وی ب کریارین خو -
بی هه‌فشک - چیکرییئن خو ییئن مه‌زن ههمی ئافراندینه، نمو گوه‌دی‌ری
بینهر، تشتهک ژ گۆتن و کریارین به‌نییئن وی ل وی به‌رزه نابیت و نمو

دئ وان سمر ا جزا دعت * مولكنئ نسمانان و نمردي يئ وييه، كليئين
دلوفاني و رزقي د دهستي وي دانه، همرچيئي وي بقتت ژ بهنييئن خو
ئمو رزقي وي بمرفره دكمت، و همرچيئي وي بقتت ئمو رزقي لئ
بمرتمنگ دكمت، هندي ئمو ئمو ب همر تشتهكي يئ پرزانياه)).

ئهم باوهر يئ دئينين كو: ﴿وَمَا مِنْ دَابَّةٍ فِي الْأَرْضِ إِلَّا عَلَى اللَّهِ رِزْقُهَا
وَيَعْلَمُ مُسْتَقَرَّهَا وَمُسْتَوْدَعَهَا كُلٌّ فِي كِتَابٍ مُبِينٍ﴾ [هود: 6]

نانكو: ((خودتيه ژ قهنجيا خو رزقي همر تشتهكي ل سمر نمردي ب
رېشه دچيت ددهت، ئمو جهئ وي يئ بهري مرنئ و پشتي مرنئ ژي
دزانيت، ئمو وي جهئ ژي دزانيت يئ كو ئمو خودان روح دئ لئ
مریت، ئمو ههمي د پهرتووكهكا ناشكه رادا ل دهف خودئ يا نفيسي)).

ئهم باوهر يئ دئينين كو: ﴿وَعِنْدَهُ مَفَاتِيحُ الْغَيْبِ لَا يَعْلَمُهَا إِلَّا هُوَ
وَيَعْلَمُ مَا فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ وَمَا تَسْقُطُ مِنْ وَرَقَةٍ إِلَّا يَعْلَمُهَا وَلَا حَبَّةٍ فِي
ظُلُمَاتِ الْأَرْضِ وَلَا رَطْبٍ وَلَا يَابِسٍ إِلَّا فِي كِتَابٍ مُبِينٍ﴾ [الأنعام: 59]

نانكو: ((كليئين غهبيئ نانكو: يئن گهنجينه يئن تشتي نه بهرچاڅ،
ل دهف خودينه، ژ وي پېشه تر كهم پئ نزانيت، ژ وان ژي: زانينا دههمي
قيامه تيه، هاتنا بارانيه، تشتي د مالبحويكان دايه، كرنا كاري ل
پاشه پروژتيه و جهئ مرنا مروژتيه، ئمو همر تشتهكي ل هشكاتي و
دهريايئ دزانيت، بدلگهك ژ دارهكي ناوهر يئت نه گهر ئمو پئ نه زانيت،

فُتِجَا هَمِر دندکه‌کا د نمریددا فُستارتی و همر تهراتی و هشکاتییه‌کا همبیت، د پهرتووکه‌کا ناشکمرادا یا هاتییه بنه‌جهرن)).

نَم باوه‌رییی دنینین کو خودی: ﴿عِنْدَهُ عِلْمُ السَّاعَةِ وَيُنَزِّلُ الْغَيْثَ وَيَعْلَمُ مَا فِي الْأَرْحَامِ وَمَا تَدْرِي نَفْسٌ مَّاذَا تَكْسِبُ غَدًا وَمَا تَدْرِي نَفْسٌ بِأَيِّ أَرْضٍ تَمُوتُ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ خَبِيرٌ﴾ [لقمان: 34]

نانکو: ((هندي خودییه - نَمو ب تنی - دزانیټ کانی کمنگی قیامت دی رابیټ؟ و نَموه یی بارانی ژ عموری دنینته خواری، ژ وی پیټه‌تر کسه‌ک نشیټ وه بکمت، و نَموه دزانیټ کانی چ تشت د مال بچوکیاندا هیه، و نَمو دزانیټ کانی همر نَمفسه‌ک ل سوپاهییا خو دی چ کمت، و نَمفسه‌ک نزانیټ کانی دی ل کیژ نمردی مریټ. بهلکی خودییه ب تنی فی تشتی دزانیټ. هندي خودییه پرزانیی شاره‌زایه دور ل تشتی ناشکمر و فُستارتی گرتییه، تشتک ژی ل ممر وی ممرزه نابیت)).

نَم باوه‌رییی دنینین کو خودی دناخفیت ب وی تشتی وی دفتیټ ل وی ده‌می وی دفتیټ و ب وی په‌نگی وی دفتیټ: ﴿وَكَلَّمَ اللَّهُ مُوسَى تَكْلِيمًا﴾ [النساء: 164].

نانکو: ((خودی ب راستی و بی ده‌سکاتی د گهل پیټه‌مبیری خو مومسای ناخفتییه)).

﴿وَلَمَّا جَاءَ مُوسَىٰ لِمِيقَاتِنَا وَكَلَّمَهُ رَبُّهُ﴾ [الأعراف: 143]

نانکو: ((و دهمی موسا ل ژفانی دهنیشانکری هاتی کو پستی شهفا چلی بوو، و خودایی وی ب وهی و فهرمانا خو د گمل وی ناخفتی)).

﴿وَنَادَيْنَاهُ مِنْ جَانِبِ الطُّورِ الْأَيْمَنِ وَقَرَّبْنَاهُ نَجِيًّا﴾ [مریم: 52]

نانکو: ((و مه ژ لاین راستی یی چیایی طووری (سینائی) گازی کره موسای، و مه نهو نیزیک کر و ب ناخفتنا خو نهو ب قهدر نیخست. د فنی نایه تییدا بنهجهکرنا سالوخته تی ناخفتنی بو خودی هیه ب ړهنگه کتی بابته تی وی بیت)).

ثُمَّ بَاوَهَرِييَ دُنَيْنِ كُو: ﴿قُلْ لَوْ كَانَ الْبَحْرُ مِدَادًا لِكَلِمَاتِ رَبِّي لَنَفَذَ الْبَحْرُ قَبْلَ أَنْ تَنْفَذَ كَلِمَاتُ رَبِّي﴾ [الكهف: 109]

نانکو: ((نهگهر ئاڅا دهریایی حوبری وان قهله مان بن یین گوټنا خودی دنقیسن، ئاڅا دهریایی دا ب دویماهی هیټ بهری کو په یفتین خودی ب دویماهی بهټین)).

﴿وَلَوْ أَنَّمَا فِي الْأَرْضِ مِنْ شَجَرَةٍ أَقْلَامٌ وَالْبَحْرُ يَمُدُّهُ مِنْ بَعْدِهِ سَبْعَةُ أَبْحُرٍ
مَا نَفِدَتْ كَلِمَاتُ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ﴾ [لقمان: 27]

ټانکو: ((او نه گهر داروباری نه ردی هه می قهلم بن، و ده ریا بو بته
حویر، و حهفت ده ریایین دی ژی د گهلدا بن، و په یقین خودی ب وان
قهلم و وی حویری بهینه نفیسین، نهو قهلم و نهو حویر دی خلاص بن
و په یقین خودی یین ته مام یین کس دوری لی نه گریت ب دویماهی
ناهین. هندی خودییه د تولقه کرنا خودا ژ موشرکان یی زاله، و د
رېقه برنا خه لکیدا یی کارینه جهه. نهف نایه ته سالوخته تی ناخفتنی بو
خودی ده سنیشان دکهت ب رهنگه کی هیژای وی بیت)).

نم باوهرییی دینین کو په یقین وی ژ هه می په یقین دی ته مامترن،
ده می نهف په یقه دهنک و باسه کی ددهن نهو د راستگونه و ده می
حوکمه کی ددهن نهو د دادپهروهرن و ده می د ناخشن نهو د جوان و تازه نه،
خودای مه زن هاته کهره می و گوټ: ﴿وَتَمَّتْ كَلِمَتُ رَبِّكَ صِدْقًا وَعَدْلًا﴾
[الأنعام: 115]

ټانکو: ((او په یقا خودای ته - کو قورئانه - ب راستیا د گوټن و
به حساندا و ب دادیا د نه حکاماندا پیک هات)).

﴿وَمَنْ أَصْدَقُ مِنَ اللَّهِ حَدِيثًا﴾ [النساء: 87]

ټانکو: ((کس ژ خودی یی ناخشن راستر نینه)).

نعم باوهرییی دئینین کو قورئانا پیروز ئاخفتنا خودییه؛ خودی ژ
 راستا و ب دروستاهی یی پی ئاخفتی و یا بو جبریلی گۆتی، جبریلی
 ژی ئهو یا د گهل خو ئینایی و یا کرییه د دلی پیغه مبهری خودیدا ﷺ:
 ﴿قُلْ نَزَّلَهُ رُوحُ الْقُدُسِ مِنْ رَبِّكَ بِالْحَقِّ﴾ [النحل: 102]

ئانکو: ((تو - ئهی موحه ممد - بیژه وان: من قورئان ژ دهف خو
 چینه کرییه، به لی جبریلی ئهو ژ دهف خودایی ته ب راستی و دادی
 ئینایه خواری)).

﴿وَإِنَّهُ لَنَزِيلُ رَبِّ الْعَالَمِينَ﴾ نَزَلَ بِهِ الرُّوحُ الْأَمِينُ ﴿۳۳﴾ عَلَى قُلُوبِكَ
 لَتَكُونَ مِنَ الْمُنْذِرِينَ ﴿۳۴﴾ بِلِسَانٍ عَرَبِيٍّ مُبِينٍ ﴿۳۵﴾ [الشعراء: 192-195]

ئانکو: ((و هندی ئهف قورئانهیه ژ دهف ئافراندهری ههمی چیکرییان
 و خودانی وان هاتییه خواری * جبریلی دهسپاک و ئه مین ئهو یا ئینایه
 خواری * و وی ئهو بو ته - ئهی موحه ممد - یا خواندی ههتا ته د
 دلی خودا ژ بهرکری و تو تیگه هشتی؛ دا تو ببییه ژ پیغه مبهرتن خودی
 یین ملله تین خو ژ عهزبا خودی دترسین * جبریلی ئهو ب زمانه کی
 عه ره بی یی ئاشکهره بو ته ئینا خواری، یا پامان ئاشکهرایه، و ئهو وان
 ههمی تستان ئاشکهره دکهت یین ئهو ههوجه دبنی ژ کاری دین و
 دونیایی)).

نم باوه‌رییی دئینین کو خودی یی بلنده و ب (ذاتی) خو و
 سالوخته‌تین خو یی ل سمر چیکرییین خو، نغمه زی ژبمر گوتنا خودی:
 ﴿وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ﴾ [البقرة: 255]

نانکو: ((ئو ب (ذات) و سالوخته‌تین خوئه ل سمر ههمی چیکرییان
 یی بلنده، کۆمکمری ههمی سالوخته‌تین مەزنییییه)).

و ژبمر گوتنا وی: ﴿وَهُوَ الْقَاهِرُ فَوْقَ عِبَادِهِ وَهُوَ الْحَكِيمُ الْخَبِيرُ﴾
 [الأنعام: 18]

نانکو: ((و خودایی مەزنه یی ل هنداقی به‌نیییین خو سەرڤمهاتی؛
 ههمی ستۆل بمر وی د چه‌میانه، و ئموه کارینه‌جهی همر تشته‌کی ل
 جهی وی یی دورست ددانیت، شاره‌زا یی کو چ تشت ل بمر وی بمرزه
 نه‌بیت. ئموئی ئەف سالوخته‌ته ههمین دڤیت شریک بو نه‌هینه دانان. ئەف
 نایه‌ته بلندییی بو خودایی مەزن دەس‌نیشان دکەت ل سمر ههمی چیکرییین
 وی، بلندییه‌کا بابەتی وی بیت)).

نم باوه‌رییی دئینین کو ﴿خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ ثُمَّ
 اسْتَوَىٰ عَلَى الْعَرْشِ يُدَبِّرُ الْأَمْرَ﴾ [یونس: 3]

نانکو: ((هندی خودایی هه‌وه‌یه (ئه‌للاهه) یی ئه‌سمان و ئه‌رد د
 شه‌ش رۆژاندا ئافران‌دین، پاشی ئمو ی ب ره‌نگه‌کی هتیرای وی ل سمر
 عهرشی ئیستیواکر (بلندبو)، ئمو کارئ به‌نیییین خو ب ریتفه ده‌ت)).

بلندبوونا خودی ژى ل سهر عهرشى ئهقهيه كو ئهو ب (ذاتی) خو یی
چوویه سهر عهرشى و یی ل سهر بلندبووی، بلندبوونهکا هیتزایی
مهزناهییا وی بیت و ژ وی پتیهتر کسهک نزانیت کا ئهو بلندبوونا یا
چاوايه.

ئهم باوهرییی دئینین کو خودی یی د گهل چیکرییین خو و ئهو یی ل
سهر عهرشى خو، رهوشا وان دزانیت و ناخقتین وان د بهیسیت و کار
و کربارتین وان دبینیت، کار و بارتین وان ب رتفه دبت، رزقی مروقی
ههژار ددهت، د ههوارا مروقی شکستی دجیت و کارین وی بهرتکفه
دئینیت، مولکی ددهته وی یی وی بقییت، مولکی ژ وی وهردگریت یی
وی بقییت، یی وی بقییت دئ ب سهر ئیخیت و یی وی بقییت دئ رهزیل
کهت، خیر و باشییا د دهستین ویدا و ئهو ل سهر ههر تشتهکی یی
خودان شیانه، و ئهوی ب قی رهنگی بیت؛ هنگی ئهو ژ راستا یی د
گهل چیکرییین خو، ههر چهنده ژ راستا ژى یی ل سهر عهرشى خو ژى
﴿لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ وَهُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ﴾ [الشورى: 11]

ئهم وهکی وی نابیزین یا حلولی دبیزن ژ جههمییان و یین دی: خودی
د گهل چیکرییین خو یی ل سهر نهردی. ئهم وهسا دبینین و مه باوهرییا
ههی کو ههر کسهکی قی گوتنی بیثیت ئهو کافره یان کسهکی ب
سهرداچوویه، ژبهرکو وی خودی ب رهنگی وهسف کر کو نه بابتهی
وییه و کیماسی دانه پال وی.

ههروهسا ئهم باوهريیی ب وی گوتنا پیغه مبهري خودی ﷺ دئینین ده می دبیزیت کو خودایی مهزن ل سیئیکا دویمایی ژ شهقی دهیته ئسمانی دنیایی و دبیزیت: ((کی ههیه دوعا ژ من بکهت دا دوعایی وی بو وی بجه بینم؟ کی ههیه داخوازه کی ژ من بکهت دا بده می؟ کی ههیه داخوازا لیبۆرینا گونه هان ژ من بکهت دا گونه هین وی بو وی ژیبهم؟))¹.

ئهم باوهريیی دئینین کول روژا قیامهتی خودایی مهزن و بلند دی هیت دا حوکی د ناچهرا مرو قاندا بکهت، ئهفه ژی ژبه ر گوتنا خودی:

﴿كَلَّا إِذَا دُكَّتِ الْأَرْضُ دَكًّا دَكًّا ۝ وَجَاءَ رَبُّكَ وَالْمَلَكُ صَفًّا صَفًّا ۝

وَجِيءَ يَوْمَئِذٍ بِجَهَنَّمَ يَوْمَئِذٍ يَتَذَكَّرُ الْإِنْسَانُ وَأَنَّى لَهُ الذِّكْرَى ۝﴾

[الفجر: 23-21]

ئانکو: ((دثیا هوبن ب قی پهنگی نه بان، و ئه گهر ئه رد هژیا و هنده ک ب سه ر هنده کیدا هاته خواری * و خودایی ته هات دا حوکی د ناچهرا خه لکیدا بکهت و فریشته ریز ب ریز راده وستای * و وی روژا مهزن جههنم هاته ئینان، وی روژی کافر دی بیرا خو لی ئینتهفه و دی

¹ رواه مالک في الموطأ (1/ 214) والبخاري في صحيحه (25/9، 26) كتاب التوحيد، ومسلم في صحيحه (521/1) صلاة المسافرين. جميعهم من حديث أبي هريرة رضي الله عنه مرفوعا.

تموبه کمت، و تموبه دئی ژ کیفه ب دهست کهفیت و وی د دونیا ییدا خو
ژئی دابوو پاش و نهقرۆ نه دهمنی وی تموبییه؟)).

نعم باوهرییی دئینین کو خودایی مهزن: ﴿فَعَالٌ لِّمَا يُرِيدُ﴾ [البروج:
16]

نانکو: ((پریکهری وی تشتیه یی وی دقیت، تشتی وی بقییت ل
بهر وی ناسی نابیت)).

نعم باوهرییی دئینین کو هز و (ئیرادهیا) خودی دوو جوړن:

ئیرادهیا گهردوونی (کهونی): ل قییری نمو تشتی ئیرادهیا وی ل
سهر بیت؛ دئی چیبیت و رویدهت و مهرج نینه خودی نمو تشت بقییت و
هز ژئی بکمت، و نهفه نهوه یا ب پامانا (مهشینه تی) دهیت، وهکی
دهمنی خودی دبیت: ﴿وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا اقْتَتَلُوا وَلَكِنَّ اللَّهَ يَفْعَلُ مَا
يُرِيدُ﴾ [البقرة: 253]

نانکو: ((نهگهر خودی قیابا نمو لیک نه دکهفتن، بهلی خودی بهری
وی ددهته باوهرییی و گوهدارییی یی وی بقییت، و یی وی بقییت ب
کافرییی و نهگوهدارییی شهرمزار دکت)).

﴿إِنْ كَانَ اللَّهُ يُرِيدُ أَنْ يُغْوِيَكُمْ هُوَ رَبُّكُمْ﴾ [هود: 34]

نانکو: ((نهگمر خودی ثیابیت کو هموه ری بهرزه بکمت و تیبهت،
نموه خودایی هموه)).

ئیرادیا شهرعی: ل فئیری مهرج نینه نمو تشتی خودی حمز ژئی
دکمت رویدهدت و نمو تشتی ل فئیری خودی ثیایی ب تنی دی نمو بیت
بین خودی دثیت و حمز ژئی دکمت، وهکی گوتنا خودی: ﴿وَاللَّهُ يُرِيدُ أَنْ
يَتُوبَ عَلَيْكُمْ﴾ [النساء: 27]

نانکو: ((و خودی دثیت تمویی بدانیتته سهر هموه و ل خهله تیپین
هموه ببورت)).

ههروهسا نمو باوه ریئی دئینین کو ئیرادیا خودی یا کهونی و یا
شهرعی ههردوو سهر ب حیکمته و کارینه جییا و یقه نه و ل دویف وی
حیکمه تیینه، فئيجا ههر تشته کی خودی د ئیرادیا کهونیدا نفیسی بیت
یان ل سهر چیکریپین خو وهک ئیرادیا شهرعی کریتته پهرستن؛ نمو
همی سهر ب حیکمه تا و یقه نه، چ ئەف حیکمه ته مه زانی یان ژئی
نهقلین مه نهشیابن بگهنئی: ﴿أَلَيْسَ اللَّهُ بِأَحْكَمِ الْحَاكِمِينَ﴾ [التین: 8]

نانکو: ((ئه ری ما خودی ژ موکترینی حاکمان نینه د وان ههمی
تشتان دا یین وی ئافراندین؟ بهلی)).

﴿أَفْحُكْمَ الْجَاهِلِيَّةِ يَبْغُونَ وَمَنْ أَحْسَنُ مِنَ اللَّهِ حُكْمًا لِقَوْمٍ يُوقِنُونَ﴾

[المائدة: 50]

ټانکو: ((ټهری ما ټهوان جو هییان دقیت توب وی تشتی حوکی د ناڅېرا واند ا بکھی یی صهنم پهریس ل سهر دچن ژ نه زانین و سهر داچونان؟! و کی د حوکی خوډا ژ خودی دادکهر تره بو وی یی د شریعتی خودی گهشتی و باوهری پی نیای؟)).

ټم باوهرییی دینین کو خودی همز ژ وهلییین خو دکهت و وهلییین وی ژی همز ژ وی دکهن: ﴿قُلْ إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ اللَّهُ﴾ [آل عمران: 31]

ټانکو: ((تو بیژه: ټهگر راسته ههوه خودی دقیت هوین دو بکهفتنا من بکن، خودی ژی دی هوین ټین)).

﴿فَسَوْفَ يَأْتِي اللَّهُ بِقَوْمٍ يُحِبُّهُمْ وَيُحِبُّونَهُ﴾ [المائدة: 54]

ټانکو: ((پاشی خودی ملله ته کی ژ وان چیتړ دی ټینیت ټهو همز ژ وان دکهت و ټهو همز ژ وی دکهن)).

﴿وَاللَّهُ يُحِبُّ الصَّابِرِينَ﴾ [آل عمران: 146]

ټانکو: ((او خودی همز ژ بیهن فره هان دکهت)).

﴿إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُقْسِطِينَ﴾ [الحجرات: 9]

نانکو: ((هندی خودییه هز ژ وان دکهت یتن دادییی د حوکمی خو
دا دکهن، ثایهت سالوختهتی ثیانی بو خودی ب راستی بنهجه دکهت، ب
رهنگهکی همژی وی بیت)).

﴿إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ﴾ [البقرة: 195]

نانکو: ((هندی خودییه هز ژ قهنجیکاران دکهت)).

ههروهسا نهم باوهرییی دینین کو هندی خودییه؛ نهو یی ب وان
گوژن و کریاران رازییه یتن وی کرینه شهریهت و بنهجه کرین، و وی
نهو تشت نهقین یتن وی نهم ژ کرنا وان پاشقه برین و گوژینه مه
نهکهن: ﴿إِنْ تَكْفُرُوا فَإِنَّ اللَّهَ غَنِيٌّ عَنْكُمْ وَلَا يَرْضَىٰ لِعِبَادِهِ الْكُفْرَ
وَإِنْ تَشْكُرُوا يَرْضَهُ لَكُمْ﴾ [الزمر: 7]

نانکو: ((نهگهر هوین - گهلی مروژان - کافرییی ب خودایی خو
بکهن و باوهرییی پی نهئین و دویکهقتنا پیغهمبهرین وی نهکهن،
هندی نهوه نهو یی بی منهته ژ ههوه، وی چ پیدقی ب ههوه نینه،
هوین د ههوجهی وینه و نهو بو بهنییتن خو ب کوفری رازی نابیت،
فرمانی ژی ب کوفری ناکهت، بهلکی نهو ب هندی رازی دبیت کو
هوین سوپاسییا قهنجییتن وی ل سهر خو بکهن)).

﴿وَلَكِنْ كَرِهَ اللَّهُ انْبِعَاثَهُمْ فَثَبَّطَهُمْ وَقِيلَ اقْعُدُوا مَعَ الْقَاعِدِينَ﴾
[التوبة: 46]

ټانکو: ((بهلې خودې ب دهرکهفتنا وان نهخوش بوو لهو ب قهدهرا خو دهرکهفتن ل بهر وان گران کر، همر چمنده د شریعتیدا وی فمرمان ل وان کر کو دهرکهفتن و بو وان هاته گوتن: هوین د گمل وان نساخ و لاواز و ژن و زاروکان پاشقه بمینن یین پروینشتی ماین)).

نم باوهریی دینین کو خودې ژ وان کسان رازی دبیت یین باوهری ینای و کار و کریارتین باش نهنجام داین: ﴿رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ ذَلِكَ لِمَنْ حَشِيَ رَبَّهُ﴾ [البينة: 8]

ټانکو: ((خودې ژ وان رازی بوویه و کاري وان یی چاک قهبریل کرییه، و نمو ژي ژ وی رازی بووینه ژ بهر وی قهدری وی دایه وان، نمو جزایی باش بو وییه یی ژ خودې ترسای و خو ژ گونههان دایه پاش)).

نم باوهریی دینین کو خودې ژ کسین کافر و یین دی توره دبیت یین کو ژ همزی هندې خودې ژي توره ببیت: ﴿الظَّالِمِينَ بِاللَّهِ ظَلَّ السَّوْءُ عَلَيْهِمْ﴾ [الفتح: 6]

ټانکو: ((نموین هزرهکا خراب ژ خودې دکمن کو نمو پیغه مبهري خو و وان خودان باوهرتن د گهلدا ب سهرنائیخت و دینی خو زال ناکهت،

قِيَجَا عَمَزَاب و نَمُو تَشْتِي وان پي نه خوش همر دئ ب سمر واندا هيت
و غمزهبا خودئ و دويركهفتنا ژ دلوقانييا وي همر دئ بو وان بيت)).

﴿وَلَكِنْ مَنْ شَرَحَ بِالْكُفْرِ صَدْرًا فَعَلَيْهِمْ غَضَبٌ مِنَ اللَّهِ وَلَهُمْ
عَذَابٌ عَظِيمٌ﴾ [النحل: 106]

نانکو: ((بهلي همرچيئي کوفري ب ئەزمانی خو بیژت و دلی وی
یی پی خوش بیت، ئەوان غمزه بهکا دژوار ژ خودئ ل سمر وان هیه)).

ئەم باوەریی دینین کو خودایی مەزن دیمەکی (وەجەکی)
سالۆخەتکری ب مەزناهی و قەدری یی هەي: ﴿وَيَبْقَى وَجْهُ رَبِّكَ ذُو
الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ﴾ [الرحمن: 27]

نانکو: ((او وەجەي خودایی تە یی خودان مەزنی و قەدر و سەراتی
دەمینیت. ئەف ئایەتە سالۆخەتی هەبوونا وەجەي بو خودئ بئەجە دکەت
ب ڕەنگەکی بابەتی وی بیت، بیی چاوانییەک یان وەکەفییەک بو
بەیتە دەسنیشانکرن)).

هەروەسا ئەم باوەریی دینین کو خودئ دوو دەستین پیروژ و مەزن
یین هەين: ﴿بَلْ يَدَاهُ مَبْسُوطَتَانِ يُنفِقُ كَيْفَ يَشَاءُ﴾ [المائدة: 64]

نانکو: ((بەلکی هەردوو دەستین وی د فەکرینە و ناھینەگرتن، کەس
نینە وی ژ دانا ڕزقی مەنعە بکەت، یی مەرد ئەوە، وەکی حیکمەت
بخوازت و مفايئ بەنییان تیدا بیت ئەم ڕزقی ددەت)).

﴿وَمَا قَدَرُوا اللَّهَ حَقَّ قَدْرِهِ وَالْأَرْضُ جَمِيعًا قَبْضَتُهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ
وَالسَّمَاوَاتُ مَطْوِيَّاتٌ بِيَمِينِهِ سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى عَمَّا يُشْرِكُونَ﴾ [الزمر: 67]

ټانکو: ((ټان بوټپهريسان خودی ب دورستی مهزن نه کړیبه وهکی ټمو
بی ژ همزی؛ چونکی وان د گهل وی په رستنا وی تشتی کړی نه مفای
و نه زیانی نه گمهنیت، ټیجا وان ټمو نافراندی ټینا ټیزا نافراندی،
ټموی ژ شیان خویا مهزن ټوژا قیامه تی ټموی هه میی ب مسته کی
دگرت، ټسمان د دهستی وی بی راستیدا د پټچاینه، خودی بی پاک و
پیروز بیت ژ وی شرکا ټه ټوټپه رسته پی دکمن. ټه ټایه ته به لگه یه ل
سهر هه بونا مستی و دهستی راستی و پټچانی بو خودی ب په نکه کی
بابه تی وی بیت، بی چاوانییه ک یان وه که ټییه ک بو بهیته
ده سنی شان کړن)).

ټم باوه ریی دینین کو خدی دوو چاټین ژ راستا یین هین، ټه
ژی ژ بهر گوټنا خودای مهزن: ﴿وَاصْنَعِ الْفُلْكَ بِأَعْيُنِنَا وَوَحِّينَا﴾ [هود:
37]

ټانکو: ((و تول بهر چاټین مه و ب پاراستن و رازیبونا مه
پاپوری چیکه)).

پيغمبهرى خودى رى ﷺ گوتيه: ((حجابہ النور لو كشفه لأحرقت سبحات وجهه ما انتهى إليه بصره من خلقه))¹.

ئانكو: ((حجاب و پەردەيى خودى روناھيە، ئەگەر خودى قى پەردەيى پاكەت؛ دى روناھييا ديمى وى ھەر تشتەكى ديتنا وى دگەھيتى ژ چىكرىيىن وى سۆزىت و ناھىليت)).

ئەھلى سوننەتى ل سەر وى چەندى ئىكەدەنگ بووينە كو ئەو دوو چاڭن، و گۆتە پيغمبهرى خودى رى ل دۆر دەجالى قى ئىكى پشتراست دكەت: ((إنه أعور و إن ريكم ليس بأعور))².

ئانكو: ((ئەو (دەجال) يى ب چاڭەككە و خودايى ھەو نە يى ب چاڭەككە)).

¹ رواه مسلم في صحيحه (162/1) كتاب الإيمان حديث 293 وابن ماجه في سننه (70/1) المقدمة من حديث أبي موسى الأشعري رضي الله عنه.

² جزء من حديث متفق عليه أخرجه البخاري في صحيحه (75/9) كتاب الفتن من حديث ابن عمر وأنس رضي الله عنهما. وكذا في مواضع من صحيحه ومسلم في صحيحه (2248/4) كتاب الفتن حديث (101).

هروه سا ئم باوهرييى دينين كو خودايى مهن: ﴿لَا تُدْرِكُهُ الْأَبْصَارُ وَهُوَ يُدْرِكُ الْأَبْصَارَ وَهُوَ اللَّطِيفُ الْخَبِيرُ﴾ [الأنعام: 103]

ئانكو: ((د دونيايدا كس نهشيت وى بينت، بهلى ل ئاخره تى خودان باوهر خودايى خو دينن، ئو دگههته ديتان و دورى لى دگرت و دزانيت كانى ئو د چاوانه، ئو د گمل وهلييتن خو يى نهرمه، ب تشتين هوپر و قشارتى هووربينى شاره زايه)).

ئم باوهرييى دينين كو ل رورزا قيامه تى باوهردار دى خودايى خو بينن: ﴿وَجُوهٌ يَوْمَئِذٍ نَّاضِرَةٌ ۖ إِلَىٰ رَبِّهَا نَاظِرَةٌ ۞﴾ [القيامة: 22-23]

ئانكو: ((رورزا قيامه تى روپييتن دلخوشان د گمش و جوانن * ئو ئافرانده رى خو دينن و خوشيى ب وى چهندي دهن)).

ئم باوهرييى دينين كو خودى چ ههكويف نينن ژبهركو سالوخه تين وى د تهمان: ئم باوهرييى دينين كو: ﴿لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ وَهُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ﴾ [الشورى: 11]

ئم باوهرييى دينين كو ئو: ﴿لَا تَأْخُذُ سِنَةٌ وَلَا نَوْمٌ﴾ [البقرة: 255]

ئانكو: ((چ نقرۆسك و خمو ناگههه وى)). ئههه زى ژبهركو ژيان و ريشهبرنا وى بو كار و بارتن چيكرىيان د تهمان و بى كيماسينه.

ئەم باوەریی دینین کو خودی زورداریی ل کەسی ناکەت، ژبەرکو دادییا وی یا تەمامە، و ئەم باوەریی دینین کو ئەو یی بێناگەھ نینە ژ کار و کاریارین بەنییەن خۆ؛ ژبەرکو چاقدیرییا وی بۆ وان یا تەمامە و ب تەمامی دۆر ل وان گرتییە.

هەروەسا ئەم باوەریی دینین کو تەشەک ل ئەرد و ئەسمانان ل بەر خودی یی ب زەحمەت نینە، ئەفە ژی ژبەرکو زانین و هیز و شیانی وی د تەمامن: ﴿إِنَّمَا أَمْرُهُ إِذَا أَرَادَ شَيْئًا أَنْ يَقُولَ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ﴾ [یس: 82] ئانکو: ((هەما کاری وی ئەگەر وی تەشەک فیا ئەو کو بیژیستی: (بە) فێجا ئەو دی بیت، فێجا مراندن و زیندرکن و راکرنا پستی مرنی و کۆمکرن نیک ژ ئان کارانە)).

هەروەسا چ وەستیان و ماندیبوون ناگەھیە وی، ژبەرکو هیز و شیانی وی د تەمامن: ﴿وَلَقَدْ خَلَقْنَا السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ وَمَا مَسَّنَا مِنْ لُغُوبٍ﴾ [ق: 38]

ئانکو: ((و ب راستی هەر حەفت ئەسمان و ئەرد و هەر تەشەکی د ناڤەرتدا هەمی مە د شەش رۆژاندا ئافراندن و چ زەحمەت و وەستیان ب وی چەندێفە نەگەهەشتە مە. ئەف شیانا مەزن نیشانە ل سەر هندی کو خودی دشتی مرییان زیندی بەکت)). لغوب ئانکو وەستیان و ماندیبوون.

ههروهسا ئهم باوهرييى ب وان ههمى باشناڤ و سالوخته تان دئنين
يئين خودى بو خو بنهجه كرين يان پيغه مبهري وى ﷺ بو وى بنهجه
كرين، بهلى ئهم (بهرائه تا) خو ژ دوو هزرين گهلهك شاش دكهين كو ئهو
ژى (ته مثيل) و (ته كييف) ن.

وهكهه فكرن (التمثيل): ئهغه يه مروڤ ب دلى خو يان ب
ئهمانى خو ببيرت: سالوخته تين خودى وهكى سالوخته تين چيكرى يانه.
چاوانى (التكليف): ئهغه يه مروڤ ب دلى خو يان ب ئهمانى خو
ببيرت: سالوخته تين خودى د هوسا و هوسانه.

ههروهسا ئهم باوهرييى ب وى ئيكى ژى دئنين كو پيڤڤيه ئهم وان
ههمى سالوخته تين خودى رهد بكهين يئين وى ژ خو داينه پاش يان
پيغه مبهري وى ﷺ ژ وى داينه پاش، و ئهڤ رهدكرنه د خوازته وى
چهندى ئهم وى سالوخته تى بهروڤاژى وى كو يى ته مامه تيببیه بو خودى
بنهجه بكهين، و ئهم خو ل سهر وى بيدهنگ بكهين يا خودى و
پيغه مبهري وى ﷺ ل سهر نه ناخشتين.

ئهم وهسا دبينين و مه باوهرييا ههمى كو چوونا ل سهر ڤى ريكى
تشتهكى فهرزه و نابيت مروڤ ژى لادهت، ئهغه ژى چونكى ئهو تشتى
خودى بو خو بنهجه كريت يان ژ خو دابيته پاش؛ ئهو هنگى دهنگ و
باسهكه خودى ب خو ل دور خو يى گوتى، و خودى ژ همميان باشر خو

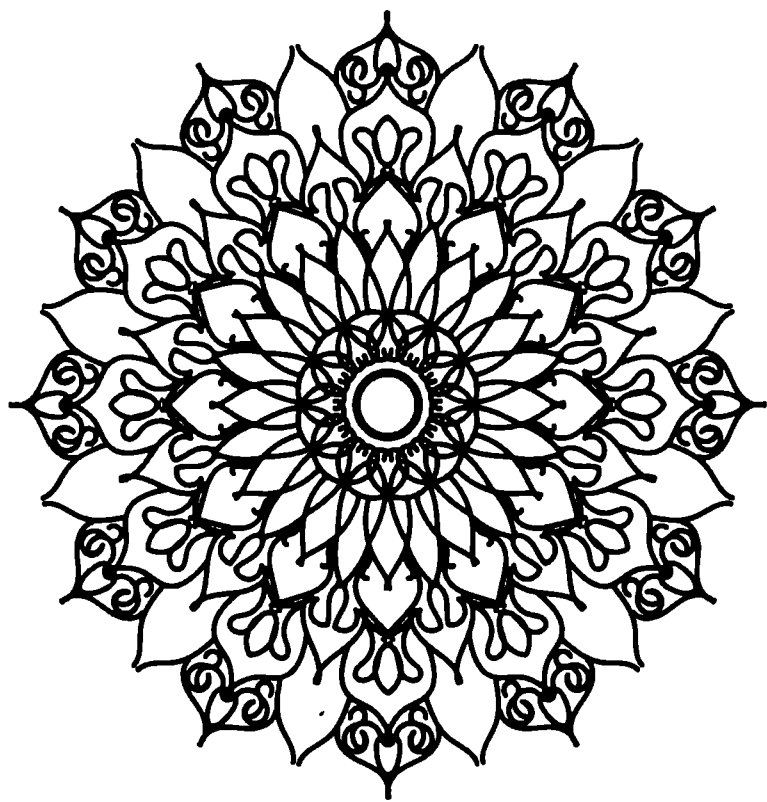

د نیاسیت و ئاخفتنا وی ژ ی ژ یا هممیان راستتر و تازه تره، و زانینا
عهبد و چیکرییتن وی دۆری ل وی ناگرن.

ههروه سا ئه و تشتی پیغه مبهری وی ﷺ بو وی بنهجه کری یان ژ وی
دایه پاش؛ ئه و هنگی دهنک و باسه که پیغه مبهری وی ﷺ دهرباره ی وی
گۆتییه، و ئه و ژ هممیان باشر خودایی خو د نیاسیت و ژ هممیان
پتر باشی بو خه لکی دقتیت و شیره تان لی دکهت و ئاخفتنا وی ژ ی ژ یا
هممیان راستتر و رهوان و ئاشکه را تره.

ئه فجا گوپیتهکا زانینی، راستیی و دیار کرنی د ئاخفتنا خودی و
پیغه مبهری ویدا ﷺ ههیه، لهوا چ هیجهت نینن بو ره دکرنا قی
ئاخفتنی یان ب گۆمان کهفتنا ل دۆر قه بویلکرنا وی.

پشکا

چاوا باوهریئی ب سالوځه تین خودی بینین

ئمو ناڅڅتنا بهری نوکه مه ل دۆر سالوځه تین خودایئ مهزن گوئی، چ
ب بهرفره هی بیت یان ژئ ب کورتی، چ مه هندهک سالوځه ت بۆ وی
بنهجه کرین یان ژئ مه ږه دکرین، مه د څئ ناڅڅتنا خو ههمیییدا
پشتبهستن ل سمر پهړتووکا خودایئ خو و سوننه تا پیغه مبهړئ خو ﷺ
(فهرمووده یان) کریه، ههروهسا مه پشتبهستن ل سمر وئ تیگه هشتی
ژئ کریه یا سهله فین څئ ئوممه تی و پستی وان نیمامین ږیکا راست
ل سمر چووین.

مه باوهری ههیه کو واجبه ئم وان نایه تین قورئانی و فهرمووده یین
پیغه مبهړئ ﷺ یین ل دۆر څئ بابته تی هاتین (کو سالوځه تین خودینه)
ل سمر سمرقه هییا وان تیبگه هین و کا ب سمرقه چ ږامان ددهن ئم ژئ
وئ ږامانی ژئ ببهین وهسا کو بابته تی خودی بن و چ کیماسی بۆ وی
تیدا نه بن.

ئم (بهرائه تا) خو ژ ږیکا وان کسان دکهین یین ږامانا څان دهق و
تیگستان ژ ږامانا وان یا دروست ئموا کو خودی و پیغه مبهړئ وی ﷺ
مهرم پی هه ی لادای و ږامانه کا دی بۆ دانای.

ههروهسا ئهم (بهرائهتا) خو ژ پټکا وان کسان دکهين يټين پامانا
 ټان دهقان ژ کار ئيخستى و ئمو مهره ما خودى و پيغه مبهري وى ﷺ بو
 وان ټياى نه هټيلايه.

ههروهسا ئهم (بهرائهتا) خو ژ پټکا زنده گا ټيکاران ژى دکهين يټين
 گوټين نه ټ سالوخته ته وهکى سالوخته ټين چټکريپانه و چاوانى بو دانانين.
 زنده بارى ټى ژى مه باوه رپيه کا مسوگر ههيه کو ئمو تشتى د
 پهرتوکا خودى يان سوننه تا پيغه مبهري ويدا ﷺ هاتى؛ ئمو تشته کى
 راست و دروسته و چ دهق ژ وان درى چ دهق ټين دى نينن، نهفه ژى ژبه ر
 گوټنا خوداين مهزن:

﴿أَفَلَا يَتَذَكَّرُونَ الْقُرْآنَ وَلَوْ كَانَ مِنْ عِنْدِ غَيْرِ اللَّهِ لَوَجَدُوا فِيهِ اخْتِلَافًا

كثيرًا﴾ [النساء: 82]

نانکو: ((نهرى ما نهوټن هه هزرتين خو د قورئانيدا ناکمن و بهري خو
 ناده نه وئ حهقييا تيدا هاتى کو ب رهنگه کى رټک و پټک و موکوم
 هاتيبه هندى دگههينيت کو ئمو ژ دهف خودييه، نهگر ئمو ژ دهف ټيکى
 دى بايه ژبلى وى؛ ئمو دا جوداهييه کا مهزن تيدا بينن)).

مه گوټ کو چ ههقدژى د ناقبهرا دهق ټين قورئان و سوننه تيدا نينه؛
 چونکى هه بونا ههقدژيى د دهنگ و باساندا د خوازته هندى کو

هندهک ژ وان هندهکین دی درهو دهریخن، و نهغه تشتهکئی مهحاله
دهرباره ی دهنګ و باسین خودایی مهزن و پیغهمبهري وی ﷺ.

ژبهري ځئی چهندي ژي؛ همر کسمی بانګمשהيا وی ټيکي بکته کو
ههڅدري د ناڅبهرا نايهتین. پهرتووکا خودیدا ههيه، یان ههڅدري د ناڅبهرا
فرمودههیتین پیغهمبهري ویدا ﷺ ههيه، یان ههڅدري د ناڅبهرا نايهت
و فرمودههیاندا ههيه، هنگي نهغ کسمی ب ځی پهنګي یان ژبهري
مهره ما خو یا خراب و چهپل یان ژي ژبهريکو دلۍ وی یی نساخه ځی
چهندي دبیریت، لهوا بلا کسمی ځی چهندي دبیریت بو خو تهوبه بکته
و خرابیا خو بهیلتیت و وی نساخیا د دلۍ ویدا هه ی نهیلتیت و دلۍ
خو پاقر بکته.

همر کسمی هزر ژي د هنديدا بکته کو ههڅدري د ناڅبهرا نايهتین
پهرتووکا خودیدا ههيه، یان ههڅدري د ناڅبهرا فرمودههیتین پیغهمبهري
ویدا ﷺ ههيه، یان ههڅدري د ناڅبهرا نايهت و فرمودههیاندا ههيه،
هنگي نهگهري ځی ټيگههشتنا وی یان کیمیا زانست و زانینا ویه،
یان ژي ټيگههشتنا وی یا تهمام نینه و کیماسیا تیدا هه ی، یان ژي
ژبهري هنديیه کو وی باش هزرتین خو د وان دهقاندا نهکرییه، لهوا بلا بو
خو ل دویف زانینی بگهريیت و بلا گلهک هزرتین خو تیدا بکته ههتا
راستی بو دیار دبیت، و نهگه راستی همر بو دیار نهبوو؛ وی ده می بلا
بابهتی بو وی بهیلتیت یی دزانیت و بلا دهستا ژ ځی هزرکنا خو بهردهت

و بلا وی چەندی بیژیت یا وان کەستین کویر چووینە د ناڤ زانییدا
گۆتی: ﴿أَمَّا بِهِ كُلٌّ مِنْ عِنْدِ رَبِّنَا﴾ [آل عمران: 7]

ئانکو: ((مە باوەری ب ئی قورئانی هەیه، ئەو هەمی ژ دەڤ
خوڤایی مە و ل سەر ئەزمانی پیغەمبەری وی ﷺ بۆ مە هاتییه)).

و بلا بزانیەت کوچ هەڤدژی و ژێک جوداهی د ناڤهرا دەقین قورئان
و سونەتیدا نینه.

پشکا

باوهری ئینان ب مه لائیکه تان

ئەم باوهرییی ب مه لائیکه تین خودی دئینین و ئەو: ﴿بَلْ عِبَادٌ مُّكْرَمُونَ﴾ لَا يَسْبِقُونَهُ بِالْقَوْلِ وَهُمْ بِأَمْرِه يَعْمَلُونَ ﴿٢٧﴾ [الانبیاء: 26-27]

ئانکو: ((فریشتە بەنییەتێ خۆدی یێن نێزیکن * ئەو ژبلی گوهداریا وان یا باش تشتهکی خۆدی فرمانا وان پی نه کری نابێژن، و ههتا ئەو دەستویرییی نه ده ته وان ئەو کاره کی ناکهن)).

خودایی مهزن ئەو ژ پونا هییی ئافراندن، ئەو ژی رابوون پەرستنا خودایی خۆ کر و خۆ ب دەست و بێقه بهردا و ژ بن گوهداریا وی دهر نه که فتن: ﴿لَا يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِهِ وَلَا يَسْتَحْسِرُونَ﴾ ﴿١٩﴾ يُسَبِّحُونَ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ لَا يَفْتُرُونَ ﴿٢٠﴾ [الانبیاء: 19-20]

ئانکو: ((ئەو ملیاکه تین نێزیککی وی خۆ ژ پەرستنا وی مهزتر لی ناکهن و ئەو ناوهستیین. قیجا چاوا دبیت عه به ده کی وی یان چیکریه کی وی بیته شریک بو وی؟ * ئەو ههردهم نفیژی و زکری خودی دکهن، نه ئەو لاواز دهن و نه شر دهن)).

خودئ ئمو ژ مه ئشارتینه و ئمم نهشتین ب چاقین خو وان ببینین، و دبیت خودئ ئمو نیشا هندهک عهبدین خو دابن، چونکی پیغه مبهری خودئ ﷺ جبریل ل سمر شیوهیی وی یی دروست دیت، وی شمش سمد چنگ پیغمبوون و د ناڅهرا ئمرد و ئسمانی تری کریو¹، ههروهسا جبریل دهمی چویه دهف مهربمی؛ خو ئینا سمر رهنگی مرۆقهکی تهمام، پاشی د گهل وی ئاخفت و ئمو ژی د گهل وی ئاخفت. و جارهکا دی جبریل هاته دهف پیغه مبهری خودئ ﷺ و وی دهمی صهحابییین وی ژی ل دهف وی بوون، ئی جارئ جبریل ل سمر شیوهیی زهلامهکی هاته دهف وان کو کسهک ژ وان ئمو نه دنیاسی و چ نیشانین سهفهری ژی ل سمر وی د دیار نه بوون، جلکی وی گهلهکی سپی بوو، پرچا وی گهلهکا رهش بوو، ئینا پروینشته دهف پیغه مبهری ﷺ و چوکین خو گهاندنه چوکین پیغه مبهری ﷺ، و دهستین خو دانانه سمر رانین خو، پاشی د گهل پیغه مبهری خودئ ﷺ ئاخفت، پیغه مبهری ژی د گهل وی ئاخفت، ل دویماهییی ژی پیغه مبهری ﷺ گوته صهحابییین خو کو ئمو جبریل بوو هاتییه دهف وان².

¹ رواه البخاري في صحيحه (140/4) بدء الخلق وكذا في تفسير سورة النجم (176/6) ومسلم في صحيحه (158/1) الإيمان حديث: (280 – 282) وانظر الفتح لابن حجر (610/8).

² رواه البخاري في صحيحه (19/1) الإيمان باب سؤال جبريل النبي صلى الله عليه وسلم وكذا في تفسير سورة لقمان، ومسلم في صحيحه (37/1) الإيمان حديث:

ئەم باوەریی دینین کو مەلایکەتان ھندەک ئەرک ھەنە و ئەو پێ
ھاتینە راستپاردن، قتیجا ژ وان مەلایکەتین ب ئەجامدانا ھندەک ئەرکان
ھاتینە راستپاردن:

جبریل: ئەرکی وی گەھاندنا وەحییە، قی وەحیی ژ دەف خودی
دینیت و دگەھینیتە وی پیغەمبەری خودی، یی خودی فەرمان پێ ل وی
کری.

میکائیل: ئەرکی وی ئینانە خوارا بارانییە و شونکرنا گیایە.

ئیسرافیل: ئەرکی وی ئەقەبە ئەو دی پفکەتە بووقی دەمی قیامەت
پادبیت و دەمی خەلک ژ ناڤ قەبرین خۆ رادبەقە.

مەلایکەتی مرنی: ئەرکی وی کیشانا روحایە ل دەمی ژیی وان
ب دویماییک دەیت.

مەلایکەتی چایان: ئەرکی وی ژ ب پتەبەنا کار و بارین
چایانە.

مالك: دەرگەقانی جەھنەمی.

هندهک مهلائیکه‌تین دی ژی هه‌نه ئه‌رکی وان ئه‌و زاروکن یین هیشتا
 د ناڤ مالبجویکی دایکیدا، هنده‌کین دی مروّقی د پارێزن، هندهک ژی
 کار و کربارین مروّقی دنقیسن، و ههمی مروّقان دوو مه‌لائیکه‌ت یین
 هه‌ین: ﴿إِذْ يَتَلَقَّى الْمُتَلَقِّيَانِ عَنِ الْيَمِينِ وَعَنِ الشِّمَالِ قَعِيدٌ ۖ مَا يَلْفِظُ مِنْ
 قَوْلٍ إِلَّا لَدَيْهِ رَقِيبٌ عَتِيدٌ﴾ [ق: 17-18]

نانکو: ((ده‌می ئه‌و هه‌ردوو فریشته یین زیره‌شان بو وی ل لای یی وی
 یی راستی و یی چه‌پی کاری وی دنقیسن، ئه‌وی ل لای یی راستی
 باشیان دنقیست، یی ل لای یی چه‌پی خرابیان دنقیست * هه‌ر گۆته‌کا
 ئه‌و بیژیت ملیاکه‌ته‌کی ل ده‌ڤ هه‌ی زیره‌شانییی لی دکه‌ت و گۆتا وی
 دنقیسیت، ئه‌و ملیاکه‌ته‌کی ئاماده‌یه و بو هندی یی هاتییه
 ئاماده‌کرن)).

هندهک مه‌لائیکه‌تین دی ژی هاتینه پاسپاردن ب پرسپارکنا ژ مری
 پشتی کو ده‌یته راده‌ستکرن بو ناخی و ده‌یته ڤه‌شارتن، ل ڤیتر دوو
 مه‌لائیکه‌ت دئ هینه ده‌ڤ وی و دئ پرسپاری ژ وی کمن کا خودایی ته
 کییه؟ ئایینی ته چییه؟ پیغه‌مبه‌ری ته کییه؟ ئه‌ڤجا: ﴿يُنَبِّئُ اللَّهُ الَّذِينَ
 آمَنُوا بِالْقَوْلِ الثَّابِتِ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَفِي الْآخِرَةِ وَيُضِلُّ اللَّهُ الظَّالِمِينَ
 وَيَفْعَلُ اللَّهُ مَا يَشَاءُ﴾ [ابراهیم: 27]

نانکو: ((خودى خودان باوهران ب پديقا حق و موکوم کو پديقا (لا
إله إلا الله محمد رسول الله)، د ژينا دونيايتدا و ل دهمن مرنى و د
قمبرى ژيدا گاځا همدوو ملياکهت پرسيارى ژى دکمن موکوم دکهت،
خودى زورداران د دونيايى و ناخره تيدا ژ راستيى بهرزه دکهت، تشتى
خودى بقتى ژ توفيقا خودان باوهران و سردابرنا کافران نمو دکهت)).

هندهک مهلايکهت ژى ههنه نمرکى وان چاځدريکړنا خه لکى
بهحشيتيه: ﴿وَالْمَلَائِكَةُ يَدْخُلُونَ عَلَيْهِمْ مِنْ كُلِّ بَابٍ ۖ سَلَامٌ عَلَيْكُمْ
يَا صَبْرُتُمْ فَنِعْمَ عُقْبَى الدَّارِ﴾ [الرعد: 23-24]

نانکو: ((فرشته د ههمنى ده رگهانرا ب سمر وانقه دهينه ژوور؛ دا
پيروزيماهيى ل وان بکمن کو نمو هاتينه بهحشيتى * فرشته دبيتونه
وان: ژ بهر صهبرا هموه کيشاى ل سمر گوهداريا خودى هوين ژ همر
نهخوشييهکى ب سلامهتى بن، قتيجا بهحشيت چ خوش خانيتى
دويماهييتيه)).

پيغه مبهري خودى ژى ثاماره ب وي نتيكى دايه کول نسمانى
جههک يى ههمنى دبيتونى (بيت المعمور)، همر روژ حهفتى هزار

مهلائیکهت دچنه د ناڅ څی جهیدا - و د څه گوهاستنه کا دیدا هاتییه کو
نڅیږی تیدا دکمن - و جاره کا دی دؤرا وان ناهیت کو بچنه د ناڅدا¹.

پشکا

باوهری ئینان ب پهړتووکان

نهم باوهریږی دئینین کو خودایي مهزن هندک پهړتووک بو
پیغه مبهرتن خو ئینانه خوار، ئەف پهړتووک به لگنه ل سهر ههمی
مروځان و هیجه تی ل سهر وان رادکهن، و ئەو کسې کار پی بکهت ژي
دی بهرئ وی دهنه ریکا راست و ریکا سهره رازیږی، ئەف مروځه دی
حیکمهت و کارنه جهیږی بو خو ژي فیرین و دی دل و دهروونین وان
پاقر کهن.

نهم باوهریږی دئینین کو خودایي مهزن د گهل هر پیغه مبهره کی وی
هنارتی؛ پهړتووک ژي هنارتیه، ئەفه ژي ژهر گوتنا وی دهمی
دبیژیت: ﴿لَقَدْ أَرْسَلْنَا رُسُلَنَا بِالْبَيِّنَاتِ وَأَنْزَلْنَا مَعَهُمُ الْكِتَابَ وَالْمِيزَانَ
لِيُقُومَ النَّاسُ بِالْقِسْطِ﴾ [الحديد: 25]

نانکو: ((ب راستی مه پیغه مبهرتن خو ب به لگه یین ناشکرا
هنارتن، مه پهړتووک ب ئەحکام و شریعتفه د گهل وان ئینا خواری،
مه تهرازی ژي ئینا خواری؛ دا مروځ ب دادیږی سهره ده ریږی د گهل
ئییک و دوو بکهن)).

ئەمۇ پەرتووكىن ئەم دزانين ژى ئەفەندە:

۱- تەورات: ئەمۇ خۇدئى بۆ پىتغەمبەرى خۆ موساى (سلاڧ لى بن) ئىنايە خوارى، و ئەمۇ مەزنىرەن پەرتووكە بۆ بەنو ئىسرائىلىيان ھاتىيە خوارى: ﴿إِنَّا أَنْزَلْنَا التَّوْرَةَ فِيهَا هُدًى وَنُورٌ يَخْكُمُ بِهَا النَّبِيُّونَ الَّذِينَ أَسْلَمُوا لِلَّذِينَ هَادُوا وَالرَّبَّانِيُّونَ وَالْأَحْبَارُ بِمَا اسْتُحْفِظُوا مِنْ كِتَابِ اللَّهِ وَكَانُوا عَلَيْهِ شُهَدَاءَ﴾ [المائدة: 44]

ئانكو: ((ھندى ئەمىن مە تەورات ئىنايە خوارى، رېنىشادانا ژ بەرزەبونى و ئاشكەراكرنا ئەھكامان تىدا ھەيە، و وان پىتغەمبەران يىن خۆ ئىخستىيە ژىر حوكمى خۇدئى و باوھرى پى ئىناى حوكم پى د ناڭبەرا جوھىياندا كرىيە، و ئەمۇ ژ حوكمى وى دەرەكەڭتىنە و وەرسادان ژى نەئىخستىيى، و زانايتىن جوھىيان يىن خۇدايى و زانايتىن رىبەر و مەزن يىن خەلكى ب شىرەتتى خۇدئى پەروەردە دكەن وان ژى حوكم پى كرىيە؛ ئەمۇ ژ بەر كو پىتغەمبەرتىن وان تەورات و تىگەھشتىن و كار پى كرنا ب وى ئىمانەتتى وان كىرەو، و ئەمۇ زانا شاھد بوون كو وان پىتغەمبەران ب كىتابا خۇدئى حوكم د ناڭبەرا جوھىياندا كىرەو)).

ب- ئىنجىل: ئەمۇ خۇدئى بۆ پىتغەمبەرى خۆ عىساى (سلاڧ لى بن) ئىنايە خوارى، ئەڧ ئىنجىلە ژى راست دەرئىخەرە بۆ پەرتووكا بەرى خۆ

کو تموراته و وی تمام دکمت: ﴿وَأَتَيْنَاهُ الْإِنْجِيلَ فِيهِ هُدًى وَنُورٌ
وَمُصَدِّقًا لِمَا بَيْنَ يَدَيْهِ مِنَ التَّوْرَةِ وَهُدًى وَمَوْعِظَةً لِّلْمُتَّقِينَ﴾ [المائدة: 46]

نانکو: ((و مه ننجیل بۆ وی ئینا خوارئ هیدایمت بۆ ږیکا حق، و
ناشکمراکرن بۆ وی تشتی خه لکی نه زانی ژ حوکمئ خودئ، و شاهد و
دیده فان ل سمر راستگوئیییا تموراتئ و وان حوکمئین تیدا ههین، مه نمو
کربوو ناشکمراکرن بۆ وان یئین ژ خودئ د دترسن و پاشقه برن بۆ وان ژ
کرنا گونمهان)).

﴿وَلَا جِلَّ لَكُمْ بَعْضُ الَّذِي هُرِّمَ عَلَيْكُمْ﴾ [آل عمران: 50]

نانکو: ((و دا ب وه حییا خودئ ئمز هنده کئ ژ وی یا خودئ ل سمر
هموه حه رام کری وهک سفککرن و دلوقانی ژ خودئ بۆ هموه حه لال
بکم)).

ج- زمبوور: نمو خودئ بۆ پیغه مبه ری خو داوودی (سلاف لی بن)
ئینایه خوارئ.

د- صوحوفین ئیبراهیم و مووسای (سلافین ل سمر ههردووان
بن).

ه- قورئانا مهزن: ئەوا خودی بۆ پێغه مبه‌ری خۆ موحه‌مه‌دی ﷺ
 کو دویمایه‌یک پێغه‌مبه‌ره ئینایه‌ خوارئ: ﴿هُدًى لِلنَّاسِ وَبَيِّنَاتٍ مِنَ
 الْهُدَى وَالْفُرْقَانِ﴾ [البقرة: 185]

ئانکو: ((دا بۆ مرۆفان بیته‌ پێنیشانده‌ر، و نیشانین ئاشکه‌را ل
 سه‌ر هیدایه‌تا خودی و ژیکجودا کرنا د ناڤه‌را پاستیی و نه‌پاستیی
 تیدا هه‌نه‌))، قیجا ئەو: ﴿مُصَدِّقًا لِّمَا بَيْنَ يَدَيْهِ مِنَ الْكِتَابِ وَمُهَيِّمًا
 عَلَيْهِ﴾ [المائدة: 48]

ئانکو: ((و هه‌ر تشته‌کی تیدا هه‌ی حه‌قییه‌ و شاهده‌یی ل سه‌ر
 پاستگویییا وان په‌رتووکی‌ن به‌ری خۆ دده‌ت و کو ئەو ژ ده‌ڤ خودینه‌ و
 ئەو ل سه‌ر وان یا حاکم و زال و نه‌مینه‌))، و ب قی قورئانی خودی
 هه‌می په‌رتووکی‌ن به‌ری وئ نه‌سخ‌کرن و حوکمی وان نه‌هیتلا، و سوز دا
 کو قورئانی ب پارێزیت ژ ده‌ستقه‌دانا ده‌ستقه‌دانکه‌ر و دلنه‌خۆشان: ﴿إِنَّا
 نَحْنُ نَزَّلْنَا الذِّكْرَ وَإِنَّا لَهُ لَحَافِظُونَ﴾ [الحجر: 9]

ئانکو: ((هه‌ندی ئەمین مه‌ قورئان بۆ موحه‌مه‌د پێغه‌مبه‌ری ﷺ یا
 ئینایه‌ خوارئ، و ئەم ب پاراستنا وئ را‌د‌بین دا چ لی نه‌هیته‌ زی‌ده‌کرن و
 چ ژئ کیم نه‌بیت، و چ ژئ نه‌هیته‌ به‌رزه‌کرن))، ئەفه‌ ژئ چونکی قورئان
 دئ هه‌تا رۆژا قیامه‌تی مینیت هێجه‌ت ل سه‌ر خه‌لکی هه‌میی.

به‌لې هندیکه په‌رتووکتن بهری وینه؛ نه‌و د ده‌مکینه و گړدایي ده‌مه‌کي ده‌ستنیسانکرینه و دی ب دویم‌هایک هین ب هاتنه خوارا وی په‌رتووکا وان نه‌سخ دکه‌ت و وی گوهارتن و شتواندنا ب سهر واندا هاتی دیار دکه‌ت، ژبه‌ر قی چهندي ژي نه‌و نه د پاراستینه ژ خه‌له‌تیبي (و نه د مه‌عصومن)، له‌وا شتواندن و گوهارتن و زنده‌کرن و کیمکرن تیدا ب سهر واندا هاتیبه.

﴿مِنَ الَّذِينَ هَادُوا يُحَرِّفُونَ الْكَلِمَ عَنْ مَوَاضِعِهِ﴾ [النساء: 46]

نانکو: ((ژ جوھیان ده‌سته‌که‌ک هه‌یه کاری خو یی کریه نه‌و ناخفتنا خودی بگوهورن)).

﴿قَوْلٌ لِلَّذِينَ يَكْتُمُونَ الْكِتَابَ بِأَيْدِيهِمْ ثُمَّ يَقُولُونَ هَذَا مِنْ عِنْدِ اللَّهِ لِيَشْتَرُوا بِهِ ثَمَنًا قَلِيلًا قَوْلٌ لَهُمْ مِمَّا كَتَبْتُ أَیْدِيهِمْ وَقَوْلٌ لَهُمْ مِمَّا يَكْسِبُونَ﴾ [البقرة: 79]

نانکو: ((قنجا نه‌مان و تیچوون بو وان مه‌زنه زانایتن جوھیان بیت نه‌وین کیتابی ب ده‌ستی خو دنقیسن، پاشی دبیشن: نه‌فه ژ ده‌ف خودیبه و د ته‌وراتی دا هه‌یه؛ دا به‌رامبه‌ر قی چهندي نه‌و په‌رتاله‌کی دونیایی وه‌ربرگرن. قنجا ژ به‌ر نقیسینا وان بو قی خرابییی ب ده‌ستین خو جزایه‌کی نه‌و پی تی بچن بو وان هه‌یه، و جزایه‌کی نه‌و پی تی بچن

بۆ وان هديه ژ بمر وی مالى حرام یی نمو بهرامبر وهر دگرن، وهکی
بمرتیلان و هندهک تشتین دی)).

﴿قُلْ مَنْ أَنْزَلَ الْكِتَابَ الَّذِي جَاءَ بِهِ مُوسَى نُورًا وَهُدًى لِلنَّاسِ
تَجْعَلُونَهُ قَرَاطِيسَ تُبْدُونَهَا وَتُخْفُونَ كَثِيرًا﴾ [الانعام: 91]

نانکو: ((تو - ئەمى موحه محمد - بێژە وان: ئەگەر وەسا بیت وهکی
هوين دبێژن، پا کى نمو کىتاب ئینایه خواری یا موسا بۆ مللهتى خو
بى هاتى کو پۆناهى و پێنیشاندەر بوو بۆ وان؟ پاشى بمرى ناخفتنى بۆ
جوهییان هاته دان بۆ پاشقهلیدانا وان: هوين ئى کىتابى دکهنه د
پهرکێن بژالهدا، هندهکان هوين ناشکرا دکهن، و گهلهکى هوين ژى
قهدهشێن، و ژ وی تشتى وان ژى قهشارتى سالۆخهتین موحه محمدى
ﷺ و پێغه مبهرنییا وی بوو)).

﴿وَإِنَّ مِنْهُمْ لَفَرِيقًا يَلُودُونَ أَلْسِنَتَهُم بِالْكِتَابِ لِتَحْسَبُوهُ مِنَ الْكِتَابِ وَمَا
هُوَ مِنَ الْكِتَابِ وَيَقُولُونَ هُوَ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ وَمَا هُوَ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ وَيَقُولُونَ
عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ وَهُمْ يَعْلَمُونَ ﴿٧٨﴾ مَا كَانَ لِبَشَرٍ أَنْ يُؤْتِيَهُ اللَّهُ الْكِتَابَ
وَالْحُكْمَ وَالنُّبُوَّةَ ثُمَّ يَقُولَ لِلنَّاسِ كُونُوا عِبَادًا لِي مِنْ دُونِ اللَّهِ﴾ [آل
غمران: 78-79]

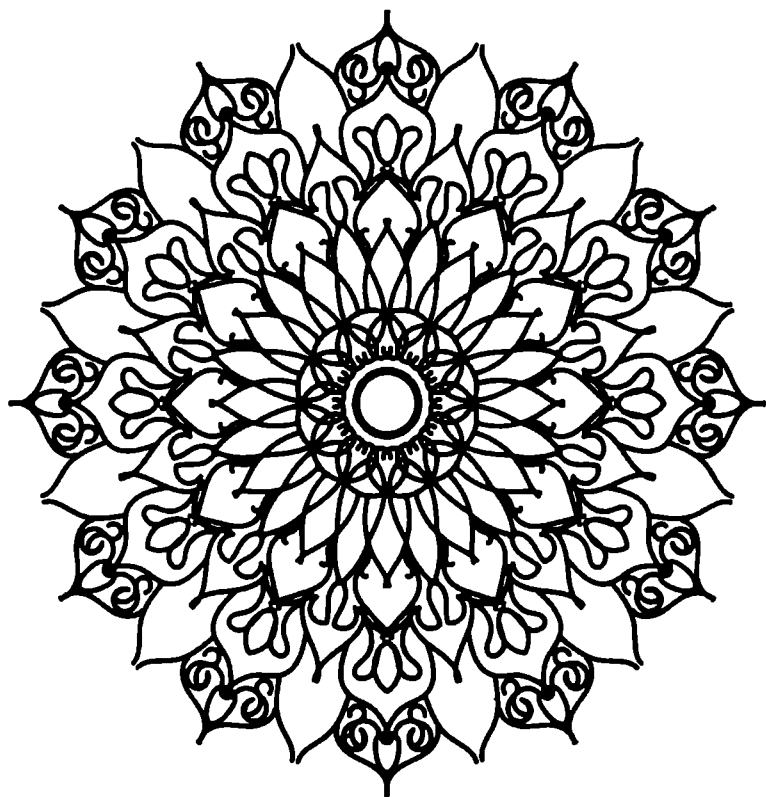
نانکو: ((و ژ جوهییان کۆمهک هديه وهر بادانى دئىخنه گۆتنى، و
ناخفتنا خودى دگوهۆرن؛ دا خهلكى وەسا تیبگمهینن کو ئەفه ژ گۆتنا

خودتيه، کو تموراته و نمو ب خو نه ژ وټيه، و نمو دبټرن: نمفه ژ دهف
خودتيه وي ب وهحي بو پټغه مبري خو موساي هنارتيه، نمو ب خو
نه ژ دهف خودتيه، نمو ژ بمر دونيايا خو دره وي ل سمر نافي خودي
دکمن، و نمو دزانن کو نمو ددره وينن * نموويه بو مروقه کي کو خودي
کيتابا خو بو بينته خوار و د نافيبرا خه لکيدا بکته حککم و بو
پټغه مبريني هلبټرت، پاشي نمو بټرته مروقان: هوين من بپه رټسن
ژبلي خودي)).

﴿يَا أَهْلَ الْكِتَابِ قَدْ جَاءَكُمْ رَسُولُنَا يُبَيِّنُ لَكُمْ كَثِيرًا مِمَّا كُنْتُمْ
تُخْفُونَ مِنَ الْكِتَابِ﴾ هه تا دگمهيته: ﴿لَقَدْ كَفَرَ الَّذِينَ قَالُوا إِنَّ اللَّهَ هُوَ
الْمَسِيحُ ابْنُ مَرْيَمَ﴾ [المائدة: 15-17]

ټانکو: ((ټهي گهلي خودانين کيتابي ژ جوحي و فهلان، ب راستي
پټغه مبري مه موحه ممد ﷺ بو هموه هات گهله کي ژ وي يا هموه ل
خه لکي قهدشارت ژ تموراتي و ننجيلي ناشکرا دکمت و تشتي پټدفي
نمبيت دهيتيت. ب راستي روټاهييهک و کيتابهکا ناشکرا ژ خودي: کو
قورټانه، بو هموه هات * خودي ب ټي کيتابا ناشکرا بهري وي يي
دويکه ټټنا رازبوونا خودي کري دده ته پټکټين بهناهيي و سلامه تيبي،
و وان ب ټانه ييا خو ژ تارييټين کوفري دهرديخته روټاهييا باوه ريبي و
بهري وان دده ته ديني خو يي راست * ب راستي نمو فله کافربون
ټموتن گوتين: خودي مسيحي کوري مبريه مييه ...)).

پشکا

باوهری ئینان ب پیغه مبه‌ران

ئەم باوهرییی دئینین کو خودی هندهک پیغه مبه‌ر بۆ مروّقان هئارتینه:
﴿رُسُلًا مُّبَشِّرِينَ وَمُنْذِرِينَ لِئَلَّا يَكُونَ لِلنَّاسِ عَلَى اللَّهِ حُجَّةٌ بَعْدَ الرُّسُلِ
وَكَانَ اللَّهُ عَزِيزًا حَكِيمًا﴾ [النساء: 165]

ئانکو: ((من هندهک پیغه مبه‌ر بۆ به‌نییێن خۆ هئارتینه دا مزگینییی
ب قه‌نجییا من بدنه‌ وان و وان ژ عه‌زابا من بترسین؛ دا پشتی
هئارتنا پیغه مبه‌ران مروّقان چو هتجه‌ته‌ک نه‌مینیت. خودی د مولکی
خۆدا یی زال بوویه و د ریتقه‌برنیدا یی کاربنه‌جه‌ بوویه)).

ئەم باوهرییی دئینین کو ئیکه‌م پیغه مبه‌ر نوح بوو و دویمه‌هیک
پیغه مبه‌ر موحه‌مه‌د بوو، (سه‌لات و سه‌لامتین خودی ل سه‌ر هه‌می
پیغه مبه‌ران بن): ﴿إِنَّا أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ كَمَا أَوْحَيْنَا إِلَى نُوحٍ وَالنَّبِيِّينَ مِنْ
بَعْدِهِ﴾ [النساء: 163]

ئانکو: ((ئهی موحه‌مه‌د مه‌ وه‌حی ب گه‌هاندنا په‌یامی بۆ ته
هئارتیه هه‌ر وه‌کی مه‌ بۆ نوو‌حی و پیغه مبه‌رتن پشتی وی هئارتی)).

﴿مَا كَانَ مُحَمَّدٌ أَبَا أَحَدٍ مِنْ رِجَالِكُمْ وَلَكِنْ رَسُولَ اللَّهِ وَخَاتَمَ النَّبِيِّينَ
وَكَانَ اللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمًا﴾ [الأحزاب: 40]

نانکو: ((موحه محمد بابی چ زهلامتین هموه نمبوو، بعلی نمو
پیغهمبرئی خودتییه و دویماهیئی پیغهمبرانه، فئیجا پستی وی هتا
روژا قیامهتنی چ پیغهمبرینی نابیت)).

باشترین پیغهمبر موحه محمد ﷺ، پاشی نبیراهیم، پاشی موسا،
پاشی نوح، پاشی عیسائی کورئی مریهمنی، و نهفه نمو پیغهمبرن یتن د
فئی گوئنا خودایی مزنذا هاتینه دیارکرن: ﴿وَإِذْ أَخَذْنَا مِنَ النَّبِيِّينَ مِيثَاقَهُمْ
وَمِنْكَ وَمِنْ نُوحٍ وَإِبْرَاهِيمَ وَمُوسَى وَعِيسَى ابْنِ مَرْيَمَ وَأَخَذْنَا مِنْهُمْ مِيثَاقًا
غَلِيظًا﴾ [الأحزاب: 7]

نانکو: ((و تو بهحس بکه دهمنی مه پهیما نا موکوم ژ پیغهمبران
وهرگرتی کوئمو پهیاما مه بگهینن، مه پهیما ن ژ ته و ژ نووخی و
نبیراهیمی و موسای و عیسائی کورئی مریهمنی وهرگرت و مه پهیما نا
موکوم ژ وان وهرگرت کو پهیاما مه بگهینن)).

مه باوهریا هدی کو شهریهتنی موحه محمدی ﷺ نمو ققدر و بها و باشی
ب خوئه گرتینه یتن د شهریهتین فان پیغهمبرتن هاتینه تاییهتمندکردنا
ههین، نهفه زی ژبمر گوئنا خودایی مزن: ﴿شَرَعَ لَكُمْ مِنَ الدِّينِ مَا وَصَّى بِهِ

نُوحًا وَالَّذِي أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ وَمَا وَصَّيْنَا بِهِ إِبْرَاهِيمَ وَمُوسَى وَعِيسَى أَنْ أَقِيمُوا الدِّينَ
وَلَا تَتَفَرَّقُوا فِيهِ ﴿الشورى: 13﴾

نانکو: ((ژ وی دینى مه بۆ ته - نەى موحمەد - ئینایە خواری، خودی
ئەو شریعت بۆ هەو - گەلى مروڤان - دانایە یی وی شیرەت پی ل نووخی
کری کو بگەهینته خەلکی و نیشا وان بەدت، و یی مه شیرەت پی ل
ئیسراهم و موسای و عیسای کری (و ئەف هەر پێنجە پێغەمبەرتن
ئولولعەزمن) کو هەوین ب تەوحیدى و گوهدارى و پەرستنا خودى ب تنى
دینى ب جە بینن، و هەوین د وی دینیدا یی من فەرمان پی ل هەوە کری
ژیک جودا نەبن)).

ئەم باوەریی دینین کو هەمى پێغەمبەر مروڤن و یین هاتینە
ئافراندن، کەسەک ژ وان چ سالۆخەتین خودایینیى ل دەف نینن،
خودایى مەزن د دەرحەقى نووچیدا کو ئیکەم پێغەمبەرە دبیرت: ﴿وَلَا
أَقُولُ لَكُمْ عِنْدِي خَزَائِنُ اللَّهِ وَلَا أَعْلَمُ الْغَيْبَ وَلَا أَقُولُ إِنِّي مَلَكٌ﴾ [هود:
31]

نانکو: ((و ئەز نابێژمه هەو: کو گەنجینه یین خودى د دەستى من
دانه، ئەز تەشتى نەبەرچاڤ نزانم، ئەز نە فریشتەیه کم ژ فریشتەیان))، و
خودى فەرمان ل موحمەدى دویمایهیک پێغەمبەر ﷺ کر کو ببیرت:

﴿قُلْ لَا أَقُولُ لَكُمْ عِنْدِي خَزَائِنُ اللَّهِ وَلَا أَعْلَمُ الْغَيْبَ وَلَا أَقُولُ لَكُمْ
إِنِّي مَلَكٌ﴾ [الأنعام: 50]

ټانکو: ((و ئهز نابيژمه هموه: کو گه نجينه يين خودی د دهستی من
دانه، ئهز تشتی نه بهرچاڅ نزانم، ئهز نه فرشته يه کم ژ فرشته يان))، و
بييژيت: ﴿لَا أَمْلِكُ لِنَفْسِي نَفْعًا وَلَا ضَرًّا إِلَّا مَا شَاءَ اللَّهُ﴾ [الأعراف:
188]

ټانکو: ((ژ وی پيژمه تر يا خودی همز کری ئهز نه شيم نه چ مفای
بگه هينمه خو و نه چ زيانی ژ خو پاشقه لی بدهم))، و بييژيت:
﴿إِنِّي لَا أَمْلِكُ لَكُمْ ضَرًّا وَلَا رَشَدًا﴾ قُلْ إِنِّي لَنْ يُجِيرَنِي مِنَ اللَّهِ أَحَدٌ
وَلَنْ أَجِدَ مِنْ دُونِهِ مُلْتَحَدًا ﴿٢١﴾﴾ [الجن: 21-22]

ټانکو: ((هندي ئهزم ئهز نه شيم زيانه کی ژ هموه بدهمه پاش، يان
مفایه کی بگه هينمه هموه * تو بيژه: هندي ئهزم کس نينه من ژ عهز ابا
خودی پرگار بکته نه گهر من بی نه مریيا وی کر و ئهز جهه کی نابینم ژ
عهز ابا وی بره قمی)).

ئم باوه ريی دنيين کو ئمو ژي عهبدین خودينه، خودايی مهزن
قهدری وان یی گرتی ب هنارتنا وهی و پهیمانا خو بو سهر وان، و
پهسنيان وان کرينه و ئهو ب هندي سالوخته کرينه کو ئهو یی ل
بلندترین ناستی عهبدينيی بو خودی، ځیجا خودی ل دور ئیکه مين

پيغه مېر کو نوحه گوټ: ﴿ذَرِيَّةَ مَنْ حَمَلْنَا مَعَ نُوحٍ إِنَّهُ كَانَ عَبْدًا شَكُورًا﴾ [الإسراء: 3]

ټانکو: ((نهی دوونده ها وان یټن مه د گهل نوحی د گه میټدا هه لگرتین هوین چ شریکان بو خودی د پهرستیډا چینه کمن و شوکرا قه نجیټین وی بکمن، وهکی نوحی (سلاف لی بن) دکر؛ چونکی نهو ب دل و نهمان و لهشی خو بو خودی به نییه کی گه لهک سوپاسدار بو))، و ل دور دویماییک پیغه مېر کو موحه ممه ده ﷺ گوټی: ﴿تَبَارَكَ الَّذِي نَزَّلَ الْفُرْقَانَ عَلَى عَبْدِهِ لِيَكُونَ لِلْعَالَمِينَ نَذِيرًا﴾ [الفرقان: 1]

ټانکو: ((بهره کاتین خودی د مه زن بووینه و خیراتین وی د مشه بووینه و سالوخته تین وی د تهمام بووینه، نهو خودایی نهو قورټان بو به نییی خو موحه ممه دی ﷺ ټینایه خواری یا حقی و نه حقی ژیک جودا کړی؛ دا نهو بو مروټ و نه جان بیټه پیغه مېر و وان ژ عه زابا خودی بترسینیت))، و ل دور پیغه مېر ټن دی ژي گوټ: ﴿وَاذْكُرْ عِبَادَنَا إِبْرَاهِيمَ وَإِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ أُولَى الْأَيْدِي وَالْأَبْصَارِ﴾ [ص: 45]

ټانکو: ((و تو به حسنی به نیټین مه: ئیبراهیم و ئیسحاق و یه عقووی بکه؛ چونکی نهو ل سهر عیباده تی خودی د خودان هیز بوون، و د دینی ویدا د شاره زا و خودان دیتن بوون)).

﴿وَاذْكُرْ عَبْدَنَا دَاوُودَ ذَا الْأَيْدِ إِنَّهُ أَوَّابٌ﴾ [ص: 17]

نانکو: ((و تو بهحسی بهنیهی مه داوودی بکه نموی خودان هیز ل سمر دوژمنتین خودی و یی همدارکتیش ل سمر گوهدارییا خودی، هندی نموه وی گهلهک تموبه دکر و ل وی تشتی دزقری یی خودی ژئی پازی)).

﴿وَوَهَبْنَا لِدَاوُودَ سُلَيْمَانَ نِعَمَ الْعَبْدِ إِنَّهُ أَوَّابٌ﴾ [ص: 30]

نانکو: ((و مه سولهیمان دابوو داوودی و مه ب وی قهنجی لی کر، سولهیمان چ بهنیهکی باشه، هندی نموه وی گهلهک تموبه دکر و ل خودی دزقری))، و ل دور عیسایی کوپیی مهریهمی ژئی گوت: ﴿إِنْ هُوَ إِلَّا عَبْدٌ أَنْعَمْنَا عَلَيْهِ وَجَعَلْنَاهُ مَثَلًا لِّبَنِي إِسْرَائِيلَ﴾ [الزخرف: 59]

نانکو: ((ههما عیسایی کوپیی مهریهمی بهنیهکه مه ب پیغه مبهرنیهی قهنجی د گهل کریه، مه نمو بو ئسرائیلیان کربوو عیبرهت دا نمو مهزنییا مه پی بزائن)).

نعم باوهرییی دئنین کو خودایی مهزن ههمی پهپام ب پهپاما موحه ممدی ﷺ ب دویماهیک ئیناینه و نمو بو ههمی مروّفان هنارتیه، نهفه ژئی ژهرر گوتنا خودی دهمی دبیریت: ﴿قُلْ يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنِّي رَسُولُ اللَّهِ إِلَيْكُمْ جَمِيعًا الَّذِي لَهُ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ لَا إِلَهَ إِلَّا

هُوَ يُحْيِي وَيُمِيتُ فَأَمِنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ النَّبِيِّ الْأُمِّيِّ الَّذِي يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَكَلِمَاتِهِ
وَاتَّبِعُوهُ لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ ﴿[الأعراف: 158]

نانکو: ((تو - ئەى موخەممەد - بێژە ھەمى مرۆڤان: ھندى ئەزم ئەز
پێغەمبەرى خودى مە بۆ ھەموە ھەمىيان نەکو بۆ ھندەکان ب تنى، ئەو
خودايى مولكى ئسمانان و ئەردى و ھەر تشتەكى د ناڤدا يى وى،
نايىت خوداينى و پەرستن بۆ ئىكى دى بيت ژبلى وى، يى خودان شيانە
کو چىکرييان بەدەت و بىەت و جارەکا دى زىندى بکەت، ئىتجا ھوين
باوەريى ب خودى و تەوحيدا وى بينن و باوەريى ب پێغەمبەرى وى
موخەممەدى ﷺ بينن پێغەمبەرى نەخواندەقا ئەوى باوەريى ب خودى
دئىنىت و ب وى يا بۆ وى ژ دەف خودايى وى ھاتى و ب وى يا بۆ
پێغەمبەرتن بەرى وى ھاتى، ھوين دويکەفتنا ڤى پێغەمبەرى بکەن و
کارى ب وى بکەن يا ئەو فەرمانى پى ل ھەموە دکەت: دا بەلکى بەرى
ھەموە بۆ رىکا راست بەيىتە دان)).

ئەم باوەريى دئىنين کو شەرىعەتى وى ﷺ نايىنى ئىسلاميە، ئەو
نایىنى خودى پى رازى بووى کو بىيىتە نايىنى بەنييىتى وى، و خودى ژ
وى پێشەتر چ نايىنين دى قەبويل ناکەت، ئەڤە ژى ژبەر گوتنا خودى
دەمى دبێژىت: ﴿إِنَّ الدِّينَ عِنْدَ اللَّهِ الْإِسْلَامُ﴾ [آل عمران: 19]

ټانکو: ((هندی دینه یی خودی بۆ به‌نییښن خو پی رازی بووی و پیغه‌مبه‌رتن خو پی هنارتین، و ژبلی وی ب چ دینیتن دی رازی نابیت ئیسلامه، ئیسلام نموه مروث عیباده‌تی بۆ خودی ب تنی بکه‌ت و خو تسلیمی وی بکه‌ت، و دویچوونا پیغه‌مبه‌ران بکه‌ت))، و گوټنا وی: ﴿الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَتْمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي وَرَضِيتُ لَكُمُ الْإِسْلَامَ دِينًا﴾ [المائدة: 3]

ټانکو: ((ئه‌ثروکه ب ته‌مامکرنا شریعه‌تی و ب سهرکه‌قتنی من دینی هموه دینی ئیسلامی بۆ هموه پټیک ئینا و من قه‌نجیا خو ل سهر هموه ته‌مام کر ب ده‌ریخستنا هموه ژ تارییښن جاهلیه‌تی بۆ روټناهییا ئیسلامی، ئه‌ز رازی بووم ئیسلام بۆ هموه بېته دین قټجا هوین پټیگرییښ پی بکمن و خو ژئی قه‌ده‌ر نه‌کمن))، و گوټنا وی: ﴿وَمَنْ يَبْتَغِ غَيْرَ الْإِسْلَامِ دِينًا فَلَنْ يُقْبَلَ مِنْهُ وَهُوَ فِي الْآخِرَةِ مِنَ الْخَاسِرِينَ﴾ [آل عمران: 85]

ټانکو: ((او همرچیی دینه‌کی ژبلی ئیسلامی داخواز بکه‌ت، و ئیسلام نموه مروث ب تموحیدئ و گوهدارییښ خو تسلیمی خودی بکه‌ت، و باوه‌رییښ ب پیغه‌مبه‌ری دوماهییی موحه‌ممه‌دی ﷺ بینت، دویچوونا وی بکه‌ت و قشارتی و ئاشکرا ئمو بقیت، ئمو دین ژ وی ناهیته قه‌بوپلکرن و ئمول ئاخره‌تی ژ زیانکارانه ئموین پشک و بارین خو ژ ده‌ستادین)).

ههروهسا مه باوهرييا ههه ههر كهسى ئهفرۆكه بانگهشئ بۆ ئايينهكئ
 دى بكهت و وهسا هزر بكهت و ببيژيت كو ژبلى ئيسلامئ نهو ئايين
 ژى ل دهف خودئ يئ دروسته، قئيجا چ ئهف ئايينه ئايينئ جوهرى و
 فهلهيان بيت يان ئيكي دى بيت، مه باوهرييا ههه كو ئهف كهسى ب
 قئ پهنكى بيت كافره، و ئهگهر نهو كهس د بنياتدا موسلمان بيت؛ دئ
 داخواز ژئ هئته كرن تهوبه بكهت و ل گوتنا خو بزقريتهقه، ئهگهر تهوبه
 نهكر دئ وهك مروقهكئ مورتهد هئته كوشتن چونكى نهوى يئ ب قئ
 گوتنا خو قورئانئ دره و دهردئيت.

ئهم باوهرييئ دينين كو ههر كهسى كوفريئ ب پهياما موحهمهدى
 ﷺ نهوا كو بۆ ههمى مروقان هاتى بكهت و باوهرييئ پئ نهئيت،
 نهو هنگى وى كوفرى ب ههمى پئغهمبهريئ دى ژى كريبه، ههتا وى
 كوفرى ب وى پئغهمبهري ژى كريبه يئ نهو ل دهف خو وهسا هزر
 دكهت و دببيژيت كو نهوى باوهرييا پئ ههه و دويشچوونا وى دكهت،
 ئهقه ژى ژبهه گوتنا خودئ: ﴿كَذَّبَتْ قَوْمُ نُوحٍ الْمُرْسَلِينَ﴾ [الشعراء:

[105]

ئانكو: ((مللهتئ نووحي دره و ب پهياما پئغهمبهريئ خو كر، قئيجا
 ب قئ چهندي وان دره و ب ههمى پئغهمبهران كر)). قئيجا خودئ ئهف
 كهسه وهسا هژمارتن كو وان دره و ب ههمى پئغهمبهريئ دى ژى

کریه، هەر چهنده بهری نووخی چ پێغه مبه‌ر نه‌هاتبوون ژى، خودى گۆت ژى:

﴿إِنَّ الَّذِينَ يَكْفُرُونَ بِاللَّهِ وَرُسُلِهِ وَيُرِيدُونَ أَنْ يُفَرِّقُوا بَيْنَ اللَّهِ وَرُسُلِهِ وَيَقُولُونَ نُؤْمِنُ بِبَعْضٍ وَنَكْفُرُ بِبَعْضٍ وَيُرِيدُونَ أَنْ يَتَّخِذُوا بَيْنَ ذَلِكَ سَبِيلًا﴾ (١٥١) أُولَٰئِكَ هُمُ الْكَافِرُونَ حَقًّا وَأَعْتَدْنَا لِلْكَافِرِينَ عَذَابًا مُّهِينًا ﴿١٥٢﴾
[النساء: 150-151]

ئانكو: ((هندى ئەون یێن ب خودى و پێغه مبه‌رتن وى کافروین ژ جوهرى و فه‌لان و دڤێن کو د ناڤه‌را خودى و پێغه مبه‌رتن ویدا ژێک جودا بکه‌ن کو باوه‌ریی ب خودى بینن و وان پێغه مبه‌رتن وى ه‌نارتین دره‌وین ده‌ربێخن، یان باوه‌ریی ب ه‌نده‌ک پێغه مبه‌ران بینن و ب ه‌نده‌کان نه‌ئینن و ژ دره‌و بێژن ه‌نده‌ک پێغه مبه‌ران دره‌و ژ کیسێ خودایى خۆ کرینه، وان دڤیت ڕێکه‌کى بۆ خۆ بگرن بۆ وى سه‌رداچوونا وان ژ ده‌ڤ خۆ ئینایه‌ ده‌رى و نوی ده‌ریخستى * ئەوین ه‌نه‌ کافرتن ب راستى و دورستى و مه‌ بۆ کافران عه‌زابه‌کا ئەو پى بشکین و په‌زیل بین ئاماده‌کریه)).

ئهم باوه‌ریی دئینین کو پشتى پێغه مبه‌رى خودى موحه‌مه‌دى ﷺ چ پێغه مبه‌رتن دى نینن، و ه‌هر کسێ پشتى وى بانگه‌شا وى ئیکى بکه‌ت کو ئەو پێغه مبه‌ره یان وى کسێ راست ده‌ریخیت یى وى

بانگه‌شتی دکه‌ت؛ هنگی نهو کافره، چونکی نهو یی قورئان و سوننه‌تی و
نیکده‌نگیا موسلمانان دره و ده‌رئیتیت.

ئهم باوه‌رییی دئینین کو پیغه‌مبه‌ری خودی ﷺ هنده‌ک
خه‌لیفه‌ییتن سه‌ر‌راست ییتن هه‌ین، وی نهو یی ل دویف خو هیلاین و
ییتن بووینه جیگرتین وی د ناڤ ئوممه‌تا ویدا، بو زانین و گازیکرنا
بو ئیسلامی و ب ریشه‌برنا کار و بارین موسلمانان، و مه باوه‌رییا
هه‌ی کو یی ژ هه‌مییان باشت‌ر و ژ هه‌ژیت‌ر بو خیلافه‌تی نه‌بو به‌کری
راست‌گۆیه، پاشی عومه‌ری کو‌ری خه‌طابی، پاشی عوسمانی کو‌ری
عه‌فانی و پاشی عه‌لییی کو‌ری نه‌بو طالبی (خودی ژ هه‌مییان
رازی بیت).

ئيجا کا چاوا د قه‌در و بهایی خو د شه‌ریعه‌تیدا ب ئی پزیه‌ندیی
بوون؛ ئاها د قه‌ده‌را خودی ژیدا نهو هه‌ر ب ئی پزیه‌ندیی بوون، و
ژبه‌رکو خودی خودانی حیکمه‌تا مه‌زن و بلنده، خودی کسه‌کی ناکه‌ته
مه‌زنی باشت‌رین چهرخی مرو‌ڤان و هنده‌ک مرو‌ڤتین ژ وی باشت‌ر هه‌بن و
ژ هه‌ژیت‌رین بو خیلافه‌تی.

ئهم باوه‌رییی دئینین کو دبیت نهو کسه‌ی ژ لایی قه‌در و بهاییه ژ
کسه‌ی دی کیمتر بیت؛ د تایه‌تمه‌ندییه‌کیدا ب سه‌ر کسه‌کی دی یی ژ
خو باشت‌ر بکه‌ڤیت، به‌لی نه‌ف خاله ب تنی وی ب سه‌ر کسه‌ی ژ وی

باشتر نائیخت و قهدری وی بلندتر لی ناکهت، چونکی گهلهک خال و تایتین ههین بۆ باشتریوونی و نه ئیکا ب تنییه.

ئهم باوهرییی دینین کو ئەف ئوممهته باشتین و ریزدارترین ئوممهته ل دهف خودی، ئەفه ژێ ژبهەر گوتنا خودی: ﴿كُنْتُمْ خَيْرَ أُمَّةٍ أُخْرِجَتْ لِلنَّاسِ تَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَتَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَتُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ﴾ [آل عمران: 110]

ئانکو: ((ئەو ئوممهتا موحهممەدی هون چیتین ئوممهتن و ب مفاتین مروژن بۆ مروژان، هون فهرمانی ب باشیی دکهن، و باشی ئەوه یا خودی و پیغه مبهری وی فهرمان پی کری، هون پاشقه لی دانا ژ خرابیی دکهن، و خرابی ئەوه یا خودی و پیغه مبهری وی هون ژێ داینه پاش، و هون باوهرییی ب خودی دینن باوهرییهکا دورست یا کریار د گهلدا)).

ئهم باوهرییی دینین کو باشتین مروژ د ناڤ قی ئوممهتیدا صهحابینه، پاشی ئەوین ب دویڤ واندا هاتین (تابعی) و پاشی ئەوین ب دویڤ واندا هاتین (تابعین تابعیان)¹، و مه باوهرییا هه ی کو بهردهوام هندهک کهس دی د ناڤ قی ئوممهتیدا مینن کو یی ل سهەر

¹ صهحابی: ئەون یین پیغه مبهەر ﷺ دیتی. تابعی: ئەون یین صهحابی دیتی و پیغه مبهەر ﷺ نه دیتی. تابعین تابعیان: ئەون یین تابعی دیتین، به لی نه صهحابی و نه پیغه مبهەر ﷺ نه دیتینه.

حه قیی و پټکا راست، نهو کمسین پشتا وان بهرددهن یان ل دویف
پټکهکا دی دکهفن وان سست ناکمن ژ پټکا وان، ههتا څټجا فهرمانا
خودی دهیته خوار و خودی وی دکهت یا وی دڅټت.

نهم باوهریی دینین کو نهوا د ناقبهرا صهحابیاندا چټبوی ژ فتنه
و شهړی، نهو ژبهړ هندهک (نیجتهپادین) وان چټبوی کو وان
(نیجتهپاد) تیداگر، څټجا همر کسې ژ وان د وی (نیجتهپادا) وی
کری یی دروست بیت؛ وی ده می دوو خیر بو وی هاتینه نفیسین، و
نهوی شاش و خهلهت ژی بیت؛ هنگی خیرهک بو وی هاتییه نفیسین و
گونهها وی یا بو وی هاتییه ژبیرن.

نهم باوهریی دینین کو پټدڅییه نهم بهحسې خرابییین وان نهکین،
بهلکی ب تنی دی ب وی شټوهی بهحسې وان کین و پسین وان کین
وهکی نهو د همژینه، و پټدڅییه نهم دلین خو پاقر بکین و کهرب و کین
و نهقیانا چ صهحابیان دلی مه دا نه بیت، نهفه ژی ژبهړ گوتنا خودی:
﴿لَا يَسْتَوِي مِنْكُمْ مَنْ أَنْفَقَ مِنْ قَبْلِ الْفَتْحِ وَقَاتَلْ أُولَٰئِكَ أَعْظَمُ دَرَجَةً مِنَ
الَّذِينَ أَنْفَقُوا مِنْ بَعْدِ وَقَاتَلُوا وَكُلًّا وَعَدَ اللَّهُ الْحُسْنَىٰ﴾ [الحديد: 10]

نانکو: ((د خیرې و کړېدا د وهکی ټینک نابن نهوی بهری څه کرنا
(مهکهه) مالی خو خمرجکری و شهړی کافران کری، دهرهجا وان ل دهف
خودی مهزنتره ژ یا وان یین پستی هنگی مالی خو خمرج کری و شهړی

کافران کری، و خودی سۆز ب بهمشتی دایه همدوو دهستهکان)).
 همدوهسا ژبهر گوتنا خودی ده می ل دۆر مه دبیریت: ﴿وَالَّذِينَ جَاءُوا مِنْ
 بَعْدِهِمْ يَقُولُونَ رَبَّنَا اغْفِرْ لَنَا وَلِإِخْوَانِنَا الَّذِينَ سَبَقُونَا بِالْإِيمَانِ وَلَا تَجْعَلْ فِي
 قُلُوبِنَا غِلًّا لِلَّذِينَ آمَنُوا رَبَّنَا إِنَّكَ رَءُوفٌ رَحِيمٌ﴾ [الحشر: 10]

نانکو: ((و ئمو خودان باوه رتن پشتی ئهنصاری و موهاجرین ئیکی
 هاتین دبیرن: خودایی مه تو گونمهین مه بۆ مه ژئ بیه، و گونمهان بۆ
 وان براین مه ژئ بیه یین بهری مه باوه ری ئینای و چوین، و تو
 کمر ب و نه ئیانه کی بۆ ئیکی ژ خودان باوه ران نه که د دلین مه دا، خودایی
 مه هندی تویی تو ب به نییین خو یی مهره بانی و تو ب وان یی
 دلوفانکاری. ئەف ئایه ته به لگه یه کو دئیت موسلمان ب باشی به حس
 پیشیین خو بکمت و دو عایان بۆ وان بکمت و کو ئمو حمز ژ سه حابیین
 پیغه مبه ری خودی بکمت و به حس وان ب باشی بکمت و دو عایان بۆ
 بکمت کو خودی ژ وان رازی ببیت)).

پشکا

باوهری ئینان ب رۆژا قیامهتی

ئەم باوهریی ب رۆژا دویماییی دئینین کو رۆژا قیامهتییە ئەوا چ رۆژ پشستی وئ نینن، ئەف رۆژە ئەوه یا خەلک ژ ناف قەبرین وان دهینه راکرن و دووباره ساخ دبنهقه بۆ ژیانەکا ههروهه، قیجا یان بۆ مالا قهنجی و نیعمهتان یان ژێ دئ بۆ مالا عهزبا دژوار و ب ئیش.

قیجا ئەم باوهریی ب رابونهقهیا پشستی مرنی دئینین، کو ئەو ژێ ئەهقهیه دهمی ئیسرافیل بۆ جارا دووی پف دکهته بروقی؛ خودی دئ ههمی مریان ساخ کهتهقه: ﴿وَنُفِخَ فِي الصُّورِ فَصَعَقَ مَنْ فِي السَّمَاوَاتِ وَمَنْ فِي الْأَرْضِ إِلَّا مَنْ شَاءَ اللَّهُ ثُمَّ نُفِخَ فِيهِ أُخْرَىٰ فَإِذَا هُمْ قِيَامٌ يَنْظُرُونَ﴾ [الزمر: 68]

ئانکو: ((و د بووقیدا هاته لیدان، قیجا ههه کسهکی ل ئسمانان و ل ئەمردی مر، ئەو تینهبیت یی خودی ههه نهکریت بمریت، پاشی دووباره ملیاکهتی بشکری دا چیکری ههمی بۆ حسیی جارهکا دی بهرامبهه خودایی خو رابنهقه، قیجا هنگی ئەو ژ گۆرتن خو رادبن و بهری خو ددهنی کانی خودی دئ چ ئینیه سهری)).

مروځ ژى دى ژ ناف قبرين خو دهرکفن و دى بهرهڅ خودايي خوځه
چن، د پيخاسن و چ نهعال و پيلاڅ د پي وان نينن، د رويسن چ جلکه
ل بهر وان نينن و د نه سونه تکرى ژينه: ﴿کَمَا بَدَأْنَا أَوَّلَ خَلْقٍ نُعِيدُهُ
وَعَدًّا عَلَيْنَا إِنَّا كُنَّا فَاعِلِينَ﴾ [الانبیاء: 104]

نانکو: ((وهکى بهر بهر ب وى تشتيځه يي تيډا هاتييه نفيسين
دهيته پيچان، نم وى روژي خه لکى ب وى رهنګى رادکينهځه يي مه
جارا نيکى نم پي ژ دايکين وان دايڼ، نموا هه نمو سوزا خودتیه يا
دي ههر هيت، مه ب حهقيبي سوز پي دايه، هندي نمين ههردهم نم
وي دکين يا نم سوزي پي ددهين)).

نم باوهريي ب پهړتوکا کريارتڼ خو ژى دنيين کو يان دي کهځيته
د دهستي راستيدا، يان ژى دي ژ پشتيځه کهځيته د دهستي چه پيدا:
﴿فَأَمَّا مَنْ أُوْتِيَ كِتَابَهُ بِيَمِينِهِ ﴿٧﴾ فَسَوْفَ يُحَاسَبُ حِسَابًا يَسِيرًا ﴿٨﴾ وَنَقْلُبُ
إِلَىٰ أَهْلِهِ مَسْرُورًا ﴿٩﴾ وَأَمَّا مَنْ أُوْتِيَ كِتَابَهُ وَرَاءَ ظَهْرِهِ ﴿١٠﴾ فَسَوْفَ يَدْعُو
تُبُورًا ﴿١١﴾ وَيَصْلَىٰ سَعِيرًا ﴿١٢﴾﴾ [الانشاق: 7-12]

نانکو: ((څيځا ههرچيبي پهړتوکا کريارتڼ وي بهيته د دهستي وي
بي راستيدا، نم مروځي خودان باوهره * حسيبا وي دي يا ب ساناهي
بيت * و نمو ب کهيف دي زفريته دهڅ مروځين خول بههستي * و
ههرچيبي پهړتوکا وي ژ پشت ويځه بو بهيتهدان، نمو مروځي کافره *

نمو دئی نفرینیی ب تیتچوونئی ل خو کمت * و دئی چیتنه ناگری دا تام
بکتهته گهرما وی)).

﴿وَكُلِّ إِنْسَانٍ أَلْزَمْنَاهُ طَائِرَهُ فِي عُنُقِهِ وَنُخْرِجُ لَهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ كِتَابًا يَلْقَاهُ
مَنْشُورًا﴾ ﴿٣١﴾ اقْرَأْ كِتَابَكَ كَفَىٰ بِنَفْسِكَ الْيَوْمَ عَلَيْكَ حَسِيبًا ﴿٣٢﴾ [الإسراء:
14-13]

نانکو: ((و همر کارهکئی مروژ بکمت چ یی باش بیت چ یی خراب
خودئی وی د دهته د گهل، نمو حسیتا کارئی کمسی دی د گهل وی ناکمت،
حسیتا کارئی وی د گهل کمسی دی ناکمت، خودئی ل پروژا قیامهتی
پهړتووکا کارئی وی تیدا نفیسی بو وی دهر دئیخت نمو وی پهړتووکئی
فهکری دبیینیت * دئی بو وی هیته گوتن: پهړتووکا کریارین خو بخوینه،
قیتجا نمو دئی وی خوینت، نهگهر خو نمو د دونیا ییدا یی نهخواندهقان ژی
بیت، نهقرؤ نهفسا ته بهسه حسیتیکهر بیت بو کریارین ته و جزایی خو
بزانیت، و نهفه مهزترین دادییه)).

نم باوهرییی ب ترازییی ژی دئینین کو ل پروژا قیامهتی دئی هیته
دانان و د وی پروژیدا زوړداری ل چ کسان ناهیته کرن: ﴿فَمَنْ يَعْمَلْ
مِثْقَالَ ذَرَّةٍ خَيْرًا يَرَهُ﴾ ﴿٧﴾ وَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ شَرًّا يَرَهُ ﴿٨﴾ [الزلزلة: 7-8]

نانکو: ((همرجیی ل رۆژا قیامهتێ ب قهنجییته بهتته دهف
خودایێ خو همر قهنجیهکا وی کریت بو ب دهتین وهکی وینه، و
همرجیی ب خرابیهکتته بهتته دهف خودایێ خو ب خرابیهکا وهکی وی

ب تنی ئمو دئی هیتته جزادان، و هندی زه‌ره‌یه‌کی زۆرداری ل وان ناهیتته‌کرن)).

ئهم باوه‌رییی ب مه‌ده‌ر و شه‌فاعه‌تا مەزن دئینین کو یا تایه‌ته ب پیغه‌مبه‌ری خودیقه ﷺ و ئمو دئی کمت، دئی ل ده‌ف خودایی مەزن و ب ده‌ستوریا خودی شه‌فاعه‌تی کمت دا به‌یت و حسیب و لیپرسینی د ناڤه‌را به‌نییتن خۆدا بکمت، ئمقه‌ ژێ ده‌می خەم و کۆقانه‌کا مەزن تووشی وان ده‌یت کو ئیدی شیان نامینن خۆ ل به‌ر ڤی ده‌راڤی به‌رتەنگ بگرن، ڤیجا دئی چنه‌ ده‌ف ئاده‌می، پاشی دئی چنه‌ ده‌ف ئیبراهیمی، پاشی مووسای، پاشی عیسی، هه‌تا ل دویماهییی ل ده‌ف پیغه‌مبه‌ری خودی ﷺ د راوه‌ستن و ئمو ڤی کاری ئه‌نجام ده‌ت¹.

هه‌روه‌سا ئهم باوه‌رییی ب شه‌فاعه‌تی دئینین بو وان باوه‌ردارین چووینه د ناڤ ئاگرئ جه‌هنه‌میدا کو پشتی شه‌فاعه‌ت بو ده‌یتته‌ کرن دئی ژ ئاگرئ جه‌هنه‌می هیتنه‌ ده‌رئێخستن، و ئه‌ف جوړئ شه‌فاعه‌تی بو پیغه‌مبه‌ریه ﷺ و بو هنده‌کین دی ژیه‌ ژبلی وی ژ پیغه‌مبه‌ران و باوه‌رداران و مه‌لائیکه‌تان، و مه‌ باوه‌ری هه‌یه‌ کو خودی دئی هنده‌ک

¹ رواه البخاري، كتاب احاديث الانبياء، باب قول الله تعالى: «وَأَتَّخِذَ اللَّهُ إِبْرَاهِيمَ خَلِيلًا» (3361)، ومسلم، كتاب الإيمان، باب أدنى أهل الجنة منزلة فيها (193)، (194).

باوهردار ژ ئاگرئ جههنه مئ ئينيه دهر بيتي كو كسهك بو شه فاعه تي بكهت، بهلكي ههما دي ب قهنجي و دلوقانيا خو وان دهرئينيت¹.

ئهم باوهرئيتي ب حموزا پيغه مبهري خودي ژي دئنين ﷺ، ئاڤا وي ژ شيري سپيتره، تاما وي ژ هنگفيني شرينتره، بيتنا وي ژ مسكي خوشتره، درتراهييا وي قويناغا ههيقه كييه، پاناتييا وي ژي قويناغا ههيقه كييه، ئامانين وي ژي وهكي ستيترن ئسمانيه ژ لايي جواني و گهله كييه، باوهردارين ئوممه تا وي دي هينه سهر قئ حهوزي و ئهو كمسي ژي شه خوار ئيدي چ جاران تيھني نابيت².

ئهم باوهرئيتي ب (پرا صيراط) سي ژي دئنين، ئهوا كول سهر جههنه مئ هاتيه دانان، خهلك ل دويڤ كرياتين خو دي ل سهررا بورن، قئيجا يي ئيكي وهكي بريسيي دي ل سهررا بوريت، پاشي يي ب دويڤدا دي وهكي بايي بوريت، پاشي يي دي وهكي بالندهيي و يي دي وهكي وي زهلامئ ژ ههميان بلهزتر دچيت، و پيغه مبهري ﷺ يي ل سهر صرا صيراطي راوهستييايه و يي دبئريت: خودايي من؛ تو من ب

¹ رواه البخاري، كتاب التوحيد، باب ما جاء في قول الله تعالى: **إِنَّ رَحْمَتَ اللَّهِ قَرِيبٌ مِّنَ الْمُحْسِنِينَ** (7450)، ومسلم، كتاب التوبة، باب قبول التوبة و إن كثر قتله (2767).

² رواه البخاري، كتاب الرقاق، باب في الحوض (6585)، ومسلم، كتاب الفضائل، باب إثبات حوض نبينا ﷺ (2291).

پاریزی و من ب سلامت بیخه، تو من ب پاریزی و من ب سلامت
بیخه. ههتا څیجا وه لی دھیت کار و کربارتن بهنییان کیم دبن، څیجا
ئیک دی هیت کو یی ب خوځشانندی دهر باز دبیت، و ل همدوو لایین
پرا صیراطی هندک که لابه یین هاتینه ههلاویستن و فرمان یا ل وان
هاتییه کرن کو هر کهسی ئامازه پی هاته دان بگریت، څیجا دی ژ
ئیکی گرن و دی وی بریندار کمن و سدلخین، بهلی ب هر حالی هه
دی رزگار بیت، و ئیکی دی دی ئمو که لابه وی گرن و هاتیینه د ناڅ
ناگری جهنه میدا¹.

ههروهسا ئم باوه رییی ب وان هه می دنگ و باسان دینین یین ل
دور څی روژی و نه خوځی و تنه گاځییین ویدا د قورئان و سوننه تیدا
هاتین - خودی ژ که رهم و قه نجییا خو هاریکاری مه بیت ده می ئم
دچینه سهر وی پری و ل بهر مه شک و ب ساناهی لی بکته -.

ههروهسا ئم باوه رییی دینین کو پیغه مبه ر ﷺ دی شفاعه تی بو
خهلکی بهمشتی کهت دا ری ب وان بهیته دان بچنه د ناڅ
بهمشتیدا، و ئه څ شفاعه ته یا تاییه ته ب پیغه مبه رښه ﷺ و ئمو دی
کهت.

---

¹ رواه البخاري، كتاب التوحيد، باب ما جاء في قول الله تعالى: ^١ «وَجُودٌ يَوْمَئِذٍ
نَّاجِرَةٌ» (7438)، و كتاب الرقاق (7573)، ومسلم، كتاب الإيمان، باب معرفة
طريق الرؤية (182)، باب أدنى أهل الجنة منزلة (195).

نعم باوهریبی ب بهحشت و جههنه می دینین.

بهحشت: مالا قهنجی و نیعمه تانه، خودی بۆ باوهردارین تهقوادر و ژ خودی ترس بهرهه فکریه، هندهک قهنجی و نیعمهت یین د ناڤدا کو نه چ چاقان دیتینه و نه چ گوهان گوه لی بووینه و چ جارن نههاتینه سهر دلی چ مروڤان ری: ﴿فَلَا تَعْلَمُ نَفْسٌ مَّا أُخْفِيَ لَهُم مِّن قُرَّةِ أَعْيُنٍ جَزَاءً بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ﴾ [السجدة: 17]

نانکو: ((څیجا نه فسهک نزانیت کانی خودی چ بۆ څان خودان باوهران هه لگرتیه ژ وی تشتی چاڅین وان پی روهن بین و سنگین وان پی فره بین؛ ژ بهر کریارین وان یین چاک)).

ئاگرئ جههنه می: مالا عذاب و ئمشکه نجه دانییه، خودی بۆ کافرین زۆردار یا ناماده کری، هندهک جوړین عذاب و ئمشکه نجه دانی یین د ناڤدا خو مروڤ نه شیت هزر ری تیدا بکهت: ﴿إِنَّا أَعْتَدْنَا لِلظَّالِمِينَ نَارًا أَحَاطَ بِهِمْ سُرَادِقُهَا وَإِنْ يَسْتَغِيثُوا يُغَاثُوا بِمَاءٍ كَالْمُهْلِ يَشْوِي الْوُجُوهُ بِثَسِّ الشَّرَابِ وَسَاءَتْ مُرْتَفَقًا﴾ [الكهف: 29]

نانکو: ((هندی نه مین مه بۆ کافران ناگره کی دژوار ناماده کریه شیرها وی دژور ل وان گرتی، نه گمر نهف کافره د ناگریدا هوار بکمن و ژ تیهنا خو یا دژوار دا ناڅی بخوازن، ناڅه کا وه کی زه بته کا شیلی و زیده که لاندی یا رویان دبریتیت دی بۆ وان هیت. پیسه څه خوارنه نهف

ڦهخوارنا تتهنا وان نەشکینت بەلکی پتر لی دکەت و ناگر خرابە جەبە بۆ وان. د ڦی ئایەتیدا گەف و گوڕەکا دژوار هەیه بۆ وی یی پشت بەدەتە حەقییی و باوەرییی ب پەياما موخەممەدی ﷺ نەئینیت و کاری پتی نەکەت)).

بەحەشت و جەننەم نوکە یێن هەین و دئی هەروەر مین و چ جاران ژ ناڤ ناچن: ﴿وَمَنْ يُؤْمِنْ بِاللَّهِ وَيَعْمَلْ صَالِحًا يُدْخِلْهُ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا قَدْ أَحْسَنَ اللَّهُ لَهُ رِزْقًا﴾ [الطلاق: 11]

ئانکو: ((و هەرچی یی باوەرییی ب خودی بینیت و کارەکی چاک بکەت، ئەو دئی وی کەتە د وان بەحەشتاندا یێن ڕووبار د بن دار و بارین و اندا دچن، هەروەر دئی تیدا مین، ب راستی خودی ڕزقەکی باش د بەحەشتیدا یی دایە مەزۆڤی چاک)).

﴿إِنَّ اللَّهَ لَعَنَ الْكَافِرِينَ وَأَعَدَّ لَهُمْ سَعِيرًا﴾ ٦٦ ﴿خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا لَا يَجِدُونَ وَلِيًّا وَلَا نَصِيرًا﴾ ٦٧ ﴿يَوْمَ ثَقُلَتْ وُجُوهُهُمْ فِي النَّارِ يَقُولُونَ يَا لَيْتَنَا أَطَعْنَا اللَّهَ وَأَطَعْنَا الرَّسُولَ﴾ ٦٨ [الأحزاب: 64-66]

ئانکو: ((هەندی خودییه ل دونیایی و ئاخەرتی کافر یێن ژ دلۆڤانییا خو دەریخستین، و وی ل ئاخەرتی ئاگرەکی هەلکری و زێدە شاریای بۆ وان یی ئامادەکری * هەروەر ئەو دئی تیدا بن، ئەو چ سەرکار و پشتەڤانان بۆ خو نابینن بەرەڤانییی ژ وان بکەن، یان پشتەڤانییا وان بکەن و وان ژ ناگری

بیننه دهر * پوژا رویین کافران د ناگریدا دهینه وهرگیران ژ پشیمانی نمو
دبیژن: وهی خوزی مه د دنیا ییدا گوهداریا خودی و گوهداریا پیغهمبهری
وی کربا، دا نم ژ خه لکی بهحشتی باین)).

نم شاهدیهیی ب چونا بهحشتی ددهین بو هر کسه کی قورئان و
سوننه تی شاهدیهی بو دابیت، چ دیارکرییت یان ژی سالوخته ک
دیارکرییت و هر کسی نمو سالوخته ل دهف هه بیت شاهدیهی بو دابیت.

فیجا شاهدمدانا ب دهستنی شانکرئی: وه کی شاهدمدانی ب چونا
نمو به کری و عومهری و عوسمانی و علی بو بهحشتی، و مروژین
وه کی وان یین پیغهمبهری ﷺ ب ناڤ دهستنی شانکرین و گوتی دی چنه
بهحشتی.

هندیکه شاهدمدانه ب سالوخته کییه: وه کی وی نم
شاهدیهیی بدهین بو هر کسی باوهری ل دهف هه بیت یان هر کسه کی
ژ خودی ترس و تهقوادر بیت ب چونا بهحشتی.

هروه سا نم شاهدیهیی ب چونا ناگرئ جهنهمی ددهین بو هر
کسه کی قورئان و سوننه تی شاهدیهی بو دابیت، چ دیارکرییت یان ژ
سالوخته ک دیارکرییت و هر کسی نمو سالوخته ل دهف هه بیت
شاهدیهی بو دابیت.

ڦيڄا شاهدمدانا ب دهستنيشانڪرنئ: وهڪي شاهدهداني ب چوونا
 نهو لهههبي و عهمرئ ڪورئ لوحهبي يئ خوزاعي و يئن وهڪي وان بو
 ناگري جههههمنئ.

هنديڪه شاهدمدانه ب سالوخهتهڪيه: وهڪي وئ ئهم
 شاهدهبيئ بدهين ڪو مروڦيئن ڪافر يان موشرڪ يئن شرڪا مهزن يان
 نيفاقا مدزن ل دهڦ ههبيئ دي چنه جههههمنئ.

ههروهسا ئهم باوهريئ ب فتنا قهبري دئينن: فتنا قهبري ژي نهقيه
 دهمنئ د قهبريدا پرسيار ژ مري دهيتته ڪرن ڪا خودايئ ته ڪيهه؟ نايينئ
 ته چيهه؟ پتغهمبهريئ ته ڪيهه؟ ڦيڄا د ڦي دهراڻي بهرتنگدا: ﴿يُنَبِّئُ
 اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا بِالْقَوْلِ الثَّابِتِ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَفِي الْآخِرَةِ﴾ [ابراهيم: 27]

نانڪو: ((خودئ خودان باوهران ب پهيقا حهق و موڪوم ڪو پهيقا (لا
 إله إلا الله محمد رسول الله) ه د ژينا دونياييدا و ل دهمنئ مرنئ و د
 قهبري ژيدا گاڦا ههردوو ملياڪهت پرسيارئ ژي دڪمن موڪوم دڪهت)).
 ڦيڄا مروڦئ باوهردار دي بيڙيت: خودايئ من (ئهلاهه)، نايينئ من
 ئيسلامه و پتغهمبهريئ من موحههممهده. بهلي هنديڪه مروڦئ ڪافر و
 مونافقه، نهو دي بيڙيت: نهز نزانم، من گوھل خهلڪي بوو وان تشتهڪ
 د گوت، ڦيڄا من ژي وهڪي وان دووباره دڪر و د گوت.

نعم باوهرییی ب قهنجی و نیعمهتین قهبری دئینین کو بۆ مروؤفتین
 باوهرداره: ﴿الَّذِينَ تَتَوَفَّاهُمُ الْمَلَائِكَةُ طَيِّبِينَ يَقُولُونَ سَلَامٌ عَلَيْكُمُ
 ادْخُلُوا الْجَنَّةَ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ﴾ [النحل: 32]

نانکو: ((ئهوین فریشته روحین وان دستین و دلین وان ژ کوفری د
 پاقر، فریشته دبیزنه وان: سلاڤ ل هموه بیت، سلاڤهکا تایبته بۆ هموه
 و سلامهتی ژ ههر نهخوشیهکی، ژ بهر کارێ هموه دکر کو باوهرییا ب
 خودی و پینگیرییا ب فرمانا وی بوو، هوین همپنه د بهحسشتیدا)).

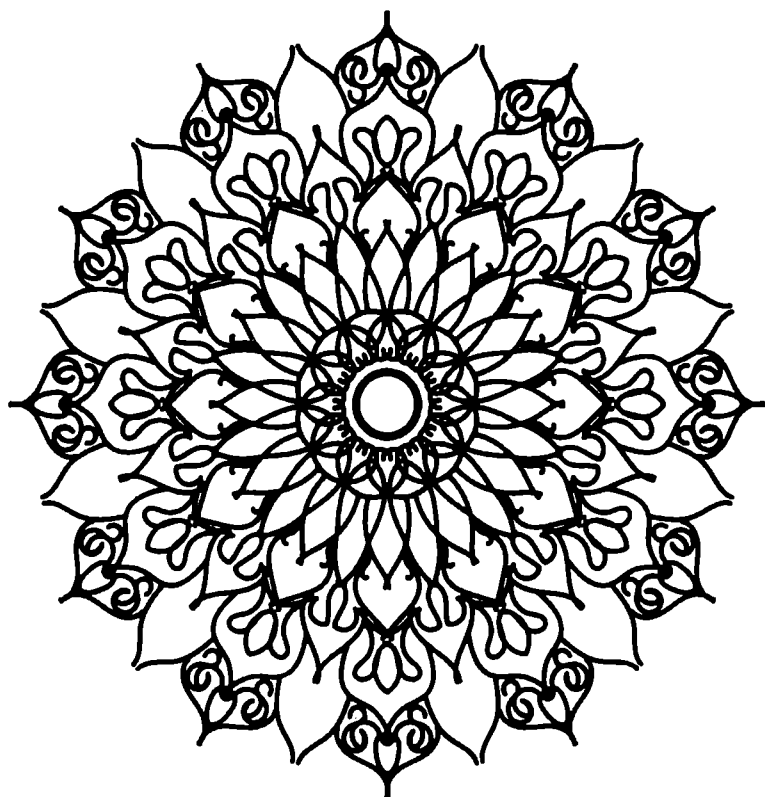
ههروهسا نعم باوهرییی ب عهزبا قهبری ژێ دئینین کو بۆ مروؤفتین
 زۆردار و مروؤفتین کافره: ﴿وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرَىٰ عَلَى اللَّهِ كَذِبًا أَوْ قَالَ
 أُوحِيَ إِلَيَّ وَلَمْ يُوحَ إِلَيْهِ شَيْءٌ وَمَنْ قَالَ سَأُنْزِلَ مِثْلَ مَا أَنْزَلَ اللَّهُ وَلَوْ تَرَىٰ إِذِ
 الظَّالِمُونَ فِي غَمَرَاتِ الْمَوْتِ وَالْمَلَائِكَةُ بَاسِطُو أَيْدِيهِمْ أَخْرِجُوا أَنْفُسَكُمُ
 الْيَوْمَ تُجْزَوْنَ عَذَابَ الْهُونِ بِمَا كُنْتُمْ تَقُولُونَ عَلَى اللَّهِ غَيْرَ الْحَقِّ وَكُنْتُمْ عَنْ
 آيَاتِهِ تَسْتَكْبِرُونَ﴾ [الأنعام: 93]

نانکو: ((و کی ژ وی زۆردارتره یی گۆتهکا دره و ژ دهڤ خۆ ل سه
 ناڤی خودی چیبکهت، قیجا بیژت خودی مروؤفهک نههارتییه پیغهمبهر،
 یان ژ دره و بیژت کو خودی وهی بۆ وی یا هنارتی و خودی چ وهی بۆ
 وی نههارتییه، یان ژ دره و بیژت کو نهو دشیت وهکی وی بینته خواری
 یا خودی ژ قورنانی ئینایه خواری؟ و نهگهر ته - نهی موحه ممهده - نهو

سەرداچوویتین ھە دیتبان دەممی ئەو دکەڤنە بەر گرانییا مرنی و ئەو
فریشتە یێن روخا وان دستین دەستین خو ب عزابی قەدکەن و دبێژنە
وان: خو ژ ڤی تەنگاڤییی بیننەدەر، ئەڤرو ب مەزنترین شەرمزاری ھوین
دی شەرمزار بن، کا چاوا ھەوہ درەو ب ناڤی خودی دکرن و ھەوہ خو ژ
نایەتین وی و دویکەڤتنا پیغەمبەرتین وی مەزنتر ددیت).

سەبارەت ھەبوونا فەرموودەیان ل دۆر ڤی بابەتی؛ ئەو گەلەک د
مشەنە و د دیار و ئاشکەرانە، ڤیجا پیدڤییە ل سەر مروڤی باوەردار کو
باوەریی ب ڤان ھەمی بابەتین نەپەنی (غەیبی) بینیت یێن د قورئان و
سوننەتیدا ھاتین، و نابیت ئەو وان تستان پەد بکەت ژبەر وان تشتین
ئەو ل دونیا ییدا دبینیت، چونکی بابەتین ئاخەرەتی د گەل بابەتین
دونیا یی ناھینە پیقان، ژبەرکو جوداھییەکا مەزن د ناڤەرا واندا ھەییە و
خودی ھاریکاری مە بیت و ھەر ئەو ب تنییە یی داخوازا ھاریکاریی
ژی دەیتە کرن.

پشکا

باوهری ئینان ب قهدهری

ئەم باوهریی ب قهدهری دئینین ب باشی و خرایییین وئقه، قهدهر
ژی قهبرینا خودایی مهزنه بو چیکرییان ل زانینا وی یا بهروهخت و ل
دویف وی حیکمهت و کاربنهجهییا وی کو خواستییه وی چهندی.

قهدهری چوار پله ههنه:

پلهیا ئیکک: زانین، ئەم باوهریی دئینین کو خودایی مهزن ههمی
تشتان دزانیت، ئەو تشتی ههیی و ئەو تشتی دئ ههبیت و کا ئەو
تشت دئ چاوا ههبیت، خودی ب زانینا خو یا ههروههر ههبووی
(ئهزلهی) و یا ههروههر دئ ههبیت (ئهبهدی) فان تشتان ههمیان
دزانیت، قیجا نینه زاینهک بو وی بهیت و بهری هنگی وی نهزانییت،
و نینه ئەو تشتهکی بزانییت و پشتی هنگی ژبیر بکهت.

پلهیا دووی: نفیسین، ئەم باوهریی دئینین کو خودایی مهزن هه
تشتهکی ههتا رۆژا قیامهتی دئ چیبیت د دهپی پاراستیدا (اللو
المحفوظ) ی نفیسی: ﴿أَلَمْ تَعْلَمْ أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا فِي السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ
إِنَّ ذَلِكَ فِي كِتَابٍ إِنَّ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ﴾ [الحج: 70]

نانکو: ((نهری ما ته نمرانییه - نهی موحه ممد - کو هندی خودییه
هر تشته کی ل نسمانی و نهردی همی باش دزانیته و د لهروی
پاراستیدا نفیسییه؟ هندی نهو زانیته کاره کی ب ساناهییه ل سهر وی
خودایی یی چ تشته وی بیزار نهکته)).

پلهیا سیی: حمز و فیان (مهشیته)، نه م باوهرییه دینین کو
خودایی مهزن هر تشته د نسمان و نهردیدا همی ثیایه کو هه بیت،
تشته کی بیی فیان و (مهشیته) وی پیدایا بیت و ناهیتته هه بوونی،
تشته خودی ثیا دی هه بیت و تشته وی نه ثیا نابیت.

پلهیا چواری: نافراندن، نه م باوهرییه دینین کو خودایی مهزن:
﴿اللَّهُ خَالِقُ كُلِّ شَيْءٍ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ وَكِيلٌ ﴿٦٦﴾ لَهُ مَقَالِيدُ السَّمَاوَاتِ
وَالْأَرْضِ وَالَّذِينَ كَفَرُوا بِآيَاتِ اللَّهِ أُولَٰئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ ﴿٦٧﴾﴾ [الزمر:
62-63]

نانکو: ((خودییه نافراندهری هه می تشته، نهو خودانی وان یی
وان ب پتفه دبهته، نهو هه می ل بن دهستی وینه، نهو ل سهر هر
تشته کی وه کیله * کیلین گهنجینه یی نسمانان و نهردی یی خودیته،
چاوا وی دثیت نهو وها ژی ددهته خه کی. نهوین کوفر ب نایه تین
قورناتی و وان نشانین ناشکرا یی تیدا هاتین کری، نهو نهوین یی د
دونیا ییدا زبان کری کو ژ باوهرییه دیرکه فتین و ل ئاخره تی کو
ههروهه ماینه د ئاگریدا)).

ئەف ھەر چوار پلەمە د ھەگرن بۆ وی تشتی خودایی مەزن
 دکەت و وی تشتی ژ لایی بەنییان پەیدا دبیت. قیجا ھەر تشەکی
 عەبد پی رادبن ژ گۆتەن یان کریاران یان ھیلانان؛ ئەو ل دەف خودی د
 ئاشکەرە و ئەو یی پی زانیە و ل دەف وی د نفیسینە، و خودی قیایە
 ئەو تشت ھەبن و ئافراندینە: ﴿لِمَنْ شَاءَ مِنْكُمْ أَنْ يَسْتَقِيمَ﴾ وَمَا
 تَشَاءُونَ إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ ﴿۲۸﴾ [التکویر: 28-29]

ئانکو: ((بۆ ھەرچی پی حەز بکەت ژ ھەوە کو ل سەر حەقیی و
 باوەری پی خو راست بکەت * و ھوین نەشتین خو راست بکەن، ئەگەر
 حەزکەرنا خودی خودایی ھەمی چیکرییان ل سەر نەبیت)).

﴿وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا اقْتَتَلُوا وَلَكِنَّ اللَّهَ يَفْعَلُ مَا يُرِيدُ﴾ [البقرة: 253]

ئانکو: ((ئەگەر خودی قیابا ئەو لیک نەدکەفتن، بەلێ خودی بەری
 وی ددەتە باوەری پی و گوھداری پی وی بقییت، و یی وی بقییت ب
 کافری پی و نەگوھداری پی شەرمزار دکەت)).

﴿وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا فَعَلُوهُ فَذَرْهُمْ وَمَا يَفْتَرُونَ﴾ [الأنعام: 137]

ئانکو: ((و ئەگەر خودی قیابا ئەو قی چەندێ نەکەن وان ئەو نەدکر،
 بەلێ چونکی ئەو ب حالی وان و دویماییا وان یا خراب یی زانا بوو
 وی ئەو بۆ وان نفیسی، قیجا تو - ئەو موخەمەد - وان و بیبەختیا
 ئەو دکەن بەپێلە، خودی حوکی د ناڤەرا تە و واندا دی کەت)).

﴿وَاللَّهُ خَلَقَكُمْ وَمَا تَعْمَلُونَ﴾ [الصفات: 96]

نانکو: ((و هوین په‌رستنا خودایی خوئی هوین و کریارین هه‌وه ژى نافراندین دهیلن؟)).

به‌لئ د گمل قئ چه‌ندئ ژى ئەم باوه‌رییئ ب هندئ دئینین کو خودئ قیان و شیان داینه عه‌بدئ خو و ب وان هه‌ردوو تشتان کار دهینه نه‌نجامدان.

به‌لگه ژى ل سه‌ر هندئ کو مروژ ب قیان و شیانین خو کارى نه‌نجام دده‌ت:

ئیک: گوتنا خودئ: ﴿فَأَتُوا حَرْثَكُمْ أَنَّى شِئْتُمْ﴾ [البقرة: 223]

نانکو: ((قئجا هوین ژ جهئ چاندنئ و چاوا هه‌وه بقیت وهرنئ)),
و گوتنا وی: ﴿وَلَوْ أَرَادُوا الْخُرُوجَ لَأَعَدُّوا لَهُ عُدَّةً﴾ [التوبة: 46]

نانکو: ((و نه‌گه‌ر دوروییان قیابا د گمل ته - نه‌ی موحه‌ممه‌د - ده‌رکه‌فنه جیه‌دئ ئەمو دا کارئ خو‌کمن ژ ناماده‌کرنا خوارنئ و پیره‌هان)). قئجا خودئ ئەو ئیک بنه‌جه‌ه‌ر کو عه‌بد ب حمز و قیانا خو به‌ره‌ث کرنا وی کارفه‌ دهیت و چ کوته‌کی ل وی ناهیته‌ کرن.

دوو: خودئ فه‌رمان ب کرنا هنده‌ک کاران ل عه‌بدئ کر و ئەو ژ کرنا هنده‌ک کارین دی پاشقه‌بر و فه‌رمان لی کر ئەو وان کاران

نهکته، و نهگهر مروؤقی ههز و څيان و شيان ل سهر کرنا څان کاران
 نهبان؛ وی دهمی ئەف فرمانین خودی دا بنه فرمانکرنا ب هندهک
 کارتن د شيانین مروؤقیدا نینه نهجام بدهت، و ئەفه تشتهکه حیکمهتا
 خودایێ ژووری و دلۆڤانیا وی قهوبیل ناکته و ږهد دکته، ههروهسا
 دهنگ و باسی وی یێ راستگوؤ ژي ږهد دکته دهمی دبیتیت: ﴿لَا
 يُكَلِّفُ اللَّهُ نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا﴾ [البقرة: 286]

ئانکو: ((دینی خودی یێ ب ساناهیه و خودی وی تشتی ژ
 بهنییتن خو ناخوازیت یێ ئەو نهشتن بکهن)).

سێ: خودی پهسنین مروؤقی چاک کرن ل سهر چاکیا وی، و ب
 نهباشی بهحسی کەسی خرابکار کر، و دا دیارکرن کو ئەو دی جزایی ههر
 ئیک ژ وان ل دویف وی یا ئەو یێ ژ ههژی دهته وان، و نهگهر نه
 وهساییت کو کار ب ههز و څيانا عهبدی دهیتته کرن و ئەو ب دلی خو
 وی کاری دکته؛ هنگی دا ئەف پهسنه تشتهکی بێ پامان بیت، و
 سزادانا مروؤقی خرابکار ژي دا بیته زوږداری، و خودایێ مهزن یێ دویر
 و بلندنه ژ کرنا کارێ بێ پامان و زوږدارییی.

چوار: خودایێ مهزن پیغهمهبر ههاتن: ﴿رُسُلًا مُّبَشِّرِينَ وَمُنْذِرِينَ
 لِّئَلَّا يَكُونَ لِلنَّاسِ عَلَى اللَّهِ حُجَّةٌ بَعْدَ الرُّسُلِ﴾ [النساء: 165]

نانکو: ((من هندهک پیغه مبر بۆ به نییښ خو هنارتینه دا مزگینییی
ب قهنجییا من بدنه وان و وان ژ عهزبا من بترسینن؛ دا پستی
هنارتنا پیغه مبران مروژان چ هیجه تهک نه مینت))، و نه گهر کاری
مروژی نه ب حهز و ژیانا وی بایه؛ وی ده می ب هنارتنا پیغه مبران
هیجهت ل سهر وی رانه دبوو.

پینج: ههر کسێ ب کاره کی رادبیت، هست ب وی چهندی دکهت
کو ئو یی وی کاری دکهت یان دهیلت بیتی چ کوته کی ل وی بهیته
کرن، ژیجا ئو رادبیت و د روینیت، دهیته ژوور و دهردکه فیت، گشتی
دکهت و ل مال دمینیت، هه می ژی ب حهز و ژیانا خو و قهت هست
ب هندی ناکهت کو کسهک یی کوته کییی ل وی دکهت ل سهر
نهجامدانا څان کاران، بهلکی جوداهییهکا بهرچاڅ و ناشکهر دهیته
کرن د ناڅهره وی کسێ کاره کی ب حهزا خو دکهت و وی کسێ
کاره کی ب کوته کی دکهت و کسهک وی نهچار دکهت ل سهر کرنا
کاره کی، و هوسا شه ریعه تی ژی جوداهییهکا حکیمانه د ناڅهره څان
ههردوو مروژاندا کریه، ژیجا ئو کسێ کاره کی دکهت و کسهکی ئو
یی نهچار کری ل سهر کرنا وی کاری و ب حهزا خو نه کریه؛ څی ده می
خودی ل وی کسێ ناگریت و گونه هبار نابیت.

مه باوهری ههیه کو وی گوندهکاری چ هیجته نینن یی قهدهرا خودی
ل سهر گوندها خو دکهته هیجته¹، چونکی گوندهکار ب حمزا خو بهرهف
کرنا گوندهیقه دجیت، بیتی کو بزانیته کو خودی ئەف چهنده ل سهر وی
یا نفیسی و د قهدهرا ویدا نفیسییه، ئەفه ژێ ژبهړکو کسهک نهشیت
قهدهرا خودی بزانیته ههتا ئەو تشتی د وی قهدهریدا هاتییه نفیسین
روی نهدهت: ﴿وَمَا تَذَرِي نَفْسٌ مَّاذَا تَكْسِبُ غَدًا﴾ [لقمان: 34]

نانکو: ((و ئەو دزانت کانی ههر نهفسهک ل سوهاییا خو دی چ
کهت))، قتیجا چاوا دی چیبیت مرۆف تشتهکی بو خو بکهته هیجته ل
سهر کرنا گوندهی و وی ب خو ئەو هیجته نهذرانی دهمی بهرهف کرنا
وی گوندهیقه چووی و نهذرانی کو ئەو گونده یا ل سهر هاتییه
نفیسین²، و خودایی مهزن ئەف هیجهته پویج کریه دهمی دبیتیت:
﴿سَيَقُولُ الَّذِينَ أَشْرَكُوا لَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا أَشْرَكْنَا وَلَا آبَاؤُنَا وَلَا حَرَمْنَا مِنْ
شَيْءٍ كَذَلِكَ كَذَّبَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ حَتَّى ذَاقُوا بَأْسَنَا قُلْ هَلْ عِنْدَكُمْ

¹ نانکو ئەو کسێ دبیتیت: مادهم خودی ل سهر من نفیسییه ئەز دی فلان گوندهی
کم؛ دی ههر کم چونکی یا نفیسییه. بو نمونه کسهک نفیژان ناکهت، دی بیتییی
تو بوچی ناکه؟ دی بیتیت: خودی وهسا یا حمزکری، و د قهدهریدا وهسا یا هاتییه
نفیسین. (وهرگێر)

² نانکو دهمی ته دقیت گوندهکی بکهی؛ تو نزانی کا خودی ل سهر ته نفیسییه یان
نه، قتیجا چاوا دی چیبیت تو قهدهرا خودی بو خو بکهیه هیجته ل سهر ئی گوندهی.
(وهرگێر)

مِنْ عِلْمٍ فَتُخْرِجُوهُ لَنَا إِنْ تَتَّبِعُونَ إِلَّا الظَّنَّ وَإِنْ أَنْتُمْ إِلَّا تَخْرُصُونَ ﴿١٤٨﴾
[الأنعام: 148]

نانکو: ((نموین بوتپهریسی کری دی بیژن: نهگهر خودی ثیابا نم و بابین مه بوتپهریسییی نهکین و تشتهکی بیی وی حرام نهکین مه وه نمدکر، خودی بهرسقا وان ددهت کو نهقه مسهلهکه کافرین بهری وان ری هل دئیخست و گازبیا پیغهمبهرین خو پی درهو دهر دئیخست و نمو ل سهر قی چندی د بهردهوام بوون، ههتا عهزبا خودی ب سهر واندا هاتی. تو بیژنه وان: نهری تشتهک ژ زانینا دورست ل دهف هموه ههیه هوین بو مه ناشکهر بکمن ل دور حهرامکرنا هموه بو شان گیانههر و چاندییان و گوتنا هموه کو خودی کوفر بو هموه یا قیای و یی پی ژ هموه پازی بووی؟ هندی هوین د مسهلا قی دینیدا ههما ب تنی هوین دویکهفتنا هزر و تهخمینان دکمن و ههما هوین درهوان دکمن)).

نم دی بیژنه وی گونههکاری قهدهری بو خو دکته هیجهت ل سهر گونهها خو: بوچی تو ناهیتی عیبادهتی خودی بکهی چونکی خودی نمو ری یا ل سهر ته نفیسای، چونکی چ جوداهی د ناقبهرا عیبادهتی و گونههیدا نینه ژ لایق نهزانینا مهقه بو قهدهرا وی کاریشه بهری روی بدهت؟ ژ بهر قی چندی ری دهمی پیغهمبهری خودی ﷺ گوتیهه سهحابییین خو کو ههر ئیکی جهی وی یی بو ل بهحهشتی یان ل جههنهمی هاتییه دیارکرن و ل سهر هاتییه نفیسین کا دی چیه کیشه،

صهحابیان گوت: پا مادم وهسايه؛ ئم خو نههتيلينه ب هقيا هنديته؟
گوت: ((نهخير؛ بهلكي كار بكمن، چونكي همر ئيك دئ ئو كار بو
هيتنه ب ساناهيكرن يئ ئو بو هاتيهه ئافرانندن))¹.

همروها ئم دئ بيزينه وي گونمهكاري قهدهري بو خو دكهته هيجمت ل
سهر گونمها خو: ئهگهر ته بقت بچيهه مهكههي و دوو ريكا بچنه ويري،
كسهكي راستگو ژي كو چ جارن دره و ژ دهقي وي دهرنهكهفتينه گوته ته
كو ريكهك ژ وان همردووكا يا ب ترسه و يا ب زهحمته، و ريكا دووي
ژي يا بي مهترسييه و يا ب ساناهيهه، ل قي دهمي بيتگومان تو دئ ريكا
دووي گريه بهر و نه يا بهرناقله تو ريكا ئيكي بگريه بهر و د وي ريكي
را بچيهه مهكههي و بيئي: ماني خودئ يا ل سهر من نفيسي ئمز د وي
ريكا بچم و ئهقه تشتهكه يئ د قهدهرا مندا هاتيهه نفيسين، ئهگهر تو قي
چهندي بكي دئ خهلك ته ژ مروقين دين هرثمين.

همروها دئ بيزينه وي: ئهگهر دوو كار بو ته بهينه پشنياركن، كارهك ژ
وان باشر بيت و موچهبي وي ژي پتر بيت، هنگي بي دوودلي تو دئ
چيهه وي كاري و دئ وي ههلبيري، قيجا بوچي دئ بو كاري ئاخرهتي يئ
كيم ههلبيري و پاشي دئ هتي و دئ قهدهري كهيه هيجمت؟

¹ رواه البخاري، كتاب تفسير القرآن، باب قول الله تعالى: فَأَمَّا مَنْ أُعْطِيَ وَاتَّقَى (4945)، ومسلم، كتاب القدر، باب كيفية خلق الأدمي في بطن أمه (2647).

ههروهسا دئ بئژینه وی: ئەم یی تە دبیین، ئەگەر نەساخییهکا لەشی
هاته تە، دئ ل دەرگههئ ههمی نوژداران دەی و دا تە چارهسەر بکەن، و
دئ همداری ل سەر ئیش و نەخوشیا نەشتهگهههیی کیشی و دئ ل
همداری ل سەر تەعلاتییا دەرمانی کیشی، ئەم یی پا بۆچی توفی چەندئ
ناکە ی دەمی دلئ تە ژبەر کرنا گونەهان نەساخ دبیت؟

ئەم باوههههیی دئیین کو خرابی بۆ خودئ ناھیتە پالەدان، ژبەرکو
دلۆفانی و کارنەجییا وی یا تەمامە، پێغەمبەرئ خودئ گۆتییه ﷺ:
((خرابی بۆ تە ناھیتە پالەدان)) موسلم ئی فەرموودهیی
ئەدگوههههت¹. قئجا قەزا و قەدەرە خودئ ب خۆج خرابی تیدا نین،
ژبەرکو ئەف قەزا و قەدەرە ژ دلۆفانی و کارنەجییهی دەرکەهههتینە،
بەلکی خرابی یا د وان تەتاندای یین ژ فان قەدەرە پەیدا دبن، ئەفە ژ
ژبەر گۆتەنا پێغەمبەری ﷺ دەمی وی د وی دوعایا قنوو تیدا یا وی
نیشا حەسەنی دای (خودئ ژ پازی بیت) دبئژیت: ((و من ژ
خراپییا وی تەشتئ تە نفیسی ب پارێزە))². قئجا پێغەمبەری ﷺ
خرابی دا پال وی تەشتئ وی تەقدیر کری، د گەل ئی چەندئ ژئ؛ ئەو

¹ رواه مسلم في صحيحه (535/1) صلاة المسافرين من حديث علي بن أبي طالب رضي الله عنه.

² رواه أبو داود، كتاب الوتر (1425)، والترمذي، أبواب الوتر (464)، والنسائي، كتاب قيام الليل (1745)، وابن ماجه، كتاب إقامة الصلاة (1178).

خرابی یا د وان تشتتین وی تهقدیرکریدا هه‌ی نه خرابییه خۆزییه، به‌لکی
ئهو ژ لایه‌کیشه د جهی خۆدا خرابییه و ژ لایه‌کی دیشه باشییه، یان ژ
ل جهی خۆ خرابییه و ل جهه‌کی دی باشییه.

قئجنا ئهو خرابییا د ئوردیدا هه‌ی ژ: هسکاتی، نه‌خوشییان، هم‌زاری
و ترسی، نه‌فه خرابینه، به‌لی ژ لایه‌کی دیشه باشینه. خودایی مه‌زن
که‌رم دکه‌ت: ﴿ظَهَرَ الْفَسَادُ فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ بِمَا كَسَبَتْ أَيْدِي النَّاسِ
لِيُذِيقَهُمْ بَعْضَ الَّذِي عَمِلُوا لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ﴾ [الروم: 41]

ئانکو: ((خرابی د هسکاتی و ده‌ریاییدا په‌یدا بوو، وه‌کی هسکاتی
و کیم باران و نه‌خوشییان؛ ژ به‌ر وان گونه‌هین مرو‌ف دکمن؛ دا ئهو ب
هنده‌ک کریارین وان د دونیاییدا کرین وان جزا بده‌ت؛ دا به‌لکی ئهو ل
خودی بزقرن و تموبه بکمن و ل گونه‌هین خۆ لینه‌هین، قئجنا حالی وان
چاک بییت و کاری وان باش بییت)).

برینا ده‌ستی دزیکه‌ری و په‌جماندنا زیناکه‌ری خرابینه ل ده‌ف مرو‌فی
دزیکه‌ر و زیناکه‌ر، چونکی ده‌سته‌ک هاته‌ برین و نه‌فسه‌ک هاته‌ کوشتن،
به‌لی ژ لایه‌کی دیشه بو وان ب خۆ خیره، نه‌فه ژی چونکی نه‌ف ده‌ست
برینه و ئهو کوشتنه‌ دی بو وان بنه‌ که‌فاره‌ت، ئانکول دونیایی و ل
ئاخه‌ه‌تی. ژی ناهیه‌ته‌ سزادان، و ئهو ژ لایه‌کی دی ژیه‌ه‌ خیره، ئهو ژ

ئەڤەيه كود ئى دەست بىرىنى و كوشتنىدا مال و سامانى خەلكى و
نامويس و نەسەبا خەلكى دى ھىنە پاراستن.

پشکا بهره‌میین بیروباوهران

ئەف بیروباوهرتین بلند و گرانبها ییتن کو ئەف هەمی بناخەیتین مەزن د
ناف خۆدا حەواندین، گەلەک فیتی و بەره‌میین مەزن بو خۆدانیتن خۆ
پەیدا دکەن:

ژ بەره‌میین باومری ئینانا ب مەلائیکەتان:

قێجا باوهری ئینانا ب خودی و باشناف و سالۆخەتین وی حمزژیکرنا
خودی و مەزناگرتن وی ل دەف مروۆفی پەیدا دکەن، و ئەف هەردوو تشتە
(حمزژیکرن و مەزناگرتن) ل سەر مروۆفی فەر دکەن مروۆف فەرمانیتن خودای
خۆ بجه بینیت و خۆ ژ وان تشتان دویر بیتیت ییتن وی ئەم ژئی پاشقە برین،
و بجه ئینانا فەرمانیتن خودی و خۆ دویر ئیخستنا ژ پاشقەلیدانیتن وی،
بەختەورییه‌کا تەمام یا دنیا و ئاخەرەتی ب دەست تاک و جقاکیفە دئینیت:
﴿مَنْ عَمِلَ صَالِحًا مِنْ ذَكَرٍ أَوْ أَنْتَى وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَلَنُحْيِيَنَّهٗ حَيَاةً طَيِّبَةً
وَلَنَجْزِيَنَّهُمْ أَجْرَهُمْ بِأَحْسَنِ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ﴾ [النحل: 97]

ئانکو: ((هەرچیێ کارەکی چاک بکەت نیر بیت یان می بیت و وی
باوهری ب خودی و پیغه‌مبیری وی هەبیت، د دنیا ییدا ئەم ب ژینەکا خوش

و تمنا دى وى زىندى كهين، نهگمر خو مالى وى يى كيم ژى بيت، ل
ناخهتې ژى نم دى خيرا وان ب باشتين پهنك سهر كارى وان يى دونيايى
دهينى)).

ژ بهرههمين باومرى ئينانا ب مهلائيكهتان:

ئيك: مروث دى زانيت كوئو خودايى ئو ئافراندين و چيكرين
چهند يى مهزنه و هيز و دهستهلاتا وى يا چنده.

دوو: مروث دى ل سهر قى چاقديريا خودى بو بهنييتن خو هى
سوپاسييا وى كهت، نهغه ژى چونكى وى نهف مهلائيكهته
راسپاردينه دا وان ب پارتيزن و كار و كرياتين وان بنقيسن و
ژبلى قانه ژ وان تشتين د بهرژهونديا مروثيدانه.

سى: حمزژيكرنا مهلائيكهتان دى ل دهف مروقى پيدا بيت، ژبهر
وى عيادهتې مهزن يى ئو ب باشتين شيويه بو خودى دكمن
و داخوازي ژ خودى دكمن ئو گونه باوهرداران ژى بهت.

ژ بهرههمين باومرى ئينانا ب پهرتووكان:

ئيك: مروث دى زانيت كا خودى چهند يى دلوقانه و چهند گرنگيى
ب چيكرينن خو ددهت، نهغه ژى چونكى بو ههر مللهتهكى
پهرتووكهك ئينايه خوار دا بهرى وان بدهته رىكا راست.

دوو: حېكمهت و كاربنه جھپيا خودى دى بۆ مروځى ديار بيت،
 چونكى خودى د ځان په پرتوكاندا بۆ هر ملله ته كى تشته كى بۆ
 وان ب گونجيت دانايه و كړيه شهريعت، و دويماهيكا ځان
 په پرتوكان قورئانا پيروژ و مهزنه و نهو د گمل ههمى مروځان
 د گونجيت ل ههمى دهم و جهان هه تا رږڅا قيامه تى.
 سى: مروځ دى سهره ځى چهندي سوياسيا خودى كهت.

ژ بهر ههمين باومرى ئينانا ب پيغه مبهراڼ:

ئيك: مروځ دى زانيت كا خودى چهندي دلوځانه و چهندي گرنگيى
 ب چيكرپين خو ددهت، نهغه ژى چونكى بۆ وى نهغه
 پيغه مبهرتن قه درگران بۆ وان هنارتينه دا بهرى وان بدهنه ريكه
 راست و ريكه سهره رازيى.

دوو: مروځ ژبه ر ځى قهنجى و نيعمه تا مهزن دى سوياسيا خودى
 كهت.

سى: مروځ دى حمز ژ پيغه مبهراڼ كهت و دى قه دره كى مهزن بۆ
 وان دانيت و وهكى نهو ژ همژى دى پهنين وان كهت، نهغه
 ژى چونكى نهو پيغه مبهرتن خودينه و عهدين وى بين بژاره و
 ژيگرتينه، نهو رابوينه ب په رستنا وى و گه هاندنا په ياما وى

و وان شیرەت ل بەنییەن وی کرینه و سەپر و هەدار ل سەر
نەخۆشییا وان کێشاینه.

ژ بەرههه‌مێن باومری ئینانا ب پۆژا دویماهییه:

ئێك: پۆژدبوون ل سەر پەرستنا خودایێ مەزن، ئەقە ژێ چونکی دلی
مرۆقی دچیتە وی خیرا دی ژبەر قی پەرستنی ل پۆژا
قیامەتی گەهیتە مرۆقی، و مرۆف دی خو ژ گونەهان ژێ دویر
ئێخیت و ژ بن فەرمانا وی دەرناچیت ژ ترسین هندی کول
وی پۆژی خودی مرۆقی سزا بکەت.

دوو: دەمی مرۆف خوشی و نیعمەتەکا دونیایێ ژ دەست دەت، دی
دلی مرۆقی ب هندی یی خوش بیت کول پۆژا قیامەتی دی
هەندەک خوشی و نیعمەتین ژ وان مەزنتەر ب دەست مرۆقیه هین.

ژ بەرههه‌مێن باومری ئینانا ب قەدمری:

ئێك: دەمی مرۆقی بقییت کارەکا بکەت دی خو هێلیتە ب هیقییا
خودیقه، چونکی ئەگەر و ئەو تشتی دبیتە ئەگەری پەیدا بونا
وی ئەگەری ژێ هەردوو ب قەزا و قەدەرا خودی چێدبن.

دوو: دەروونی مرۆقی دی رحەت بیت و دلی مرۆقی دی ئارام
بیت، چونکی هەر گاڤا مرۆقی زانی کو ئەف تشتی چێبووی

ب قەزا و قەدەرا خودی یی چیبوی و ئەو تەشتی چیبوی دا
 ھەر چیبیت و کەسەک نەدشیا رێکی لی بگریت، ب زانینا
 قی چەندی دەروونی مروۆفی دی رحەت بیت و دلی مروۆفی دی
 ئارام بیت و مروۆف دی ب قەزا و قەدەرا خودایی خۆ رازی
 بیت، قیجا نینە کەسەک ھەبیت ژيانا وی خۆشتر بیت و
 دەروونی وی رحەتتر بیت و دلی وی ئارامتر بیت ژ وی
 کەسی باوەری ب قەدەرا خودی ھەی.

س: دەمی ئەو کارێ مروۆفی کار بو دکر ب دەست مروۆفی ھەیت
 مروۆف ب خۆ سەرسام نابیت، چونکی پەیدا بوون و ب
 بەرێکەھاتنا قی کاری نەعمەتەکە ژ دەف خودی ل دویف وی یا
 خودی د قەدەریدا نقیسی و ل دویف وان ئەگەڕین باشی و
 سەرکەوتنی، قیجا مروۆف سەرا قی ھەمی دی سۆپاسیا خودی
 کەت و دی سەرسامبوونی ب خۆ ھیلیت و پۆتە پی ناکەت.

چوار: دەمی ئەو کارێ مروۆفی کار بو دکر ژ دەستی مروۆفی دچیت و
 ب دەستقە نەھیت؛ مروۆف دوودل نابیت و ب خەم ناکەھیت،
 ژبەرکو ئەف چەندە ب قەزا و قەدەرا خودی بوویە، ئەو خودایی
 مولکی ئەرد و ئەسمان ھەمی د دەستی ویدا و یی وییە و
 مروۆف دی زانیت کو ئەو تەشت دا ھەر چیبیت و کەسەک
 نەدشیا رێکی لی بگریت، لەوا دی ھەداری ل سەر قی

چەندى كىشىت و دى بۆ خۆ ب خىر هژمىريت، و خودى
 ئامارەيى ب ڧى چەندى دكەت دەمى دىيىت: ﴿مَا أَصَابَ مِنْ
 مُصِيبَةٍ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي أَنْفُسِكُمْ إِلَّا فِي كِتَابٍ مِنْ قَبْلِ أَنْ
 نَبْرَأَهَا إِنَّ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ﴾ لِكَيْلَا تَأْسَوْا عَلَى مَا فَاتَكُمْ
 وَلَا تَفْرَحُوا بِمَا آتَاكُمْ وَاللَّهُ لَا يُحِبُّ كُلَّ مُخْتَالٍ فَخُورٍ ﴿٢٣﴾
 [الحديد: 22-23]

ئانكو: ((چ ئاتاف و موسيبت نه د ئەردیدا و نه د
 لەشێن هەوە ب خۆدا وەکی نساخیی و برسی و نەخۆشیی
 ناھێنە سەرئ هەوە - گەلی مروڤان - ئەگەر د لەوحی
 پاراستیدا نەھاتبە نڤیسین بەری روح بۆ هەوە بەینەدان.
 ھندی ئەو چەندەھە ئەو ل سەر خودی یا ب ساناهیە * دا
 ھوین ب خەم نەکەڤن ل سەر وی تشتی نەگەھشتییە هەوە
 ژ دونیایی و دا ھوین ب کەیف ژى نەکەڤن ل سەر وی
 تشتی گەھشتییە هەوە ژى کەیفەکا وەسا ھوین خۆ پى ژبیر
 بکەن، خودی ھەز ژ وی ناکەت یى خۆ ب وی تشتی مەزن
 بکەت یى گەھشتییى ژ دونیایی و خۆ پى ل سەر خەلکی
 دفن بلند بکەت)).

دوعا ژ خودی دكەین ئەو مە ل سەر ڧى بیروباوەرى بنەجھ بکەت
 و ئەو ڤیتی و بەرەھەمیتن وی ب پزڤى مە بکەت و ژ ڤەنجی و

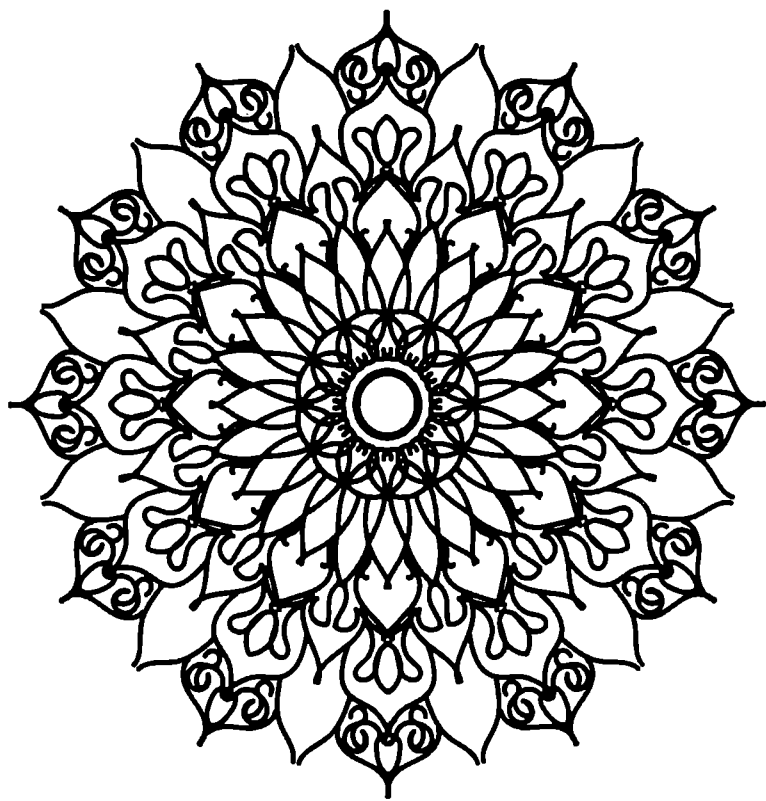
که ره ما خو هیتشا زیده تر بده ته مه، ههروه سا دوعا ژ وی دکهین ئه و
 دلین مه نه خوش نه کهت و مه ب سهردا نه بهت پشتی وی ئه م ب
 هیدایهت ئینای و ئه و ژ دلۆقانییا خو بده ته مه و ب سهر مه دا ب
 پێژیت، چونکی خودایه که گه له ک تشتی ددهت، و سوپاس بو خودایێ
 هه می جیهانان بن.

سه لات و سه لامین خودی ل سهر پیغه مبه ری مه موحه ممه دی بن،
 و ل سهر مالبات و سه حابییین وی بن و ههر که سی ب باشی ل
 دویف وان دچیت.

ئەف پەر تووکه ب دویمایهک هات ب پێنووسن

محمد الصالح العثيمين

ل 30ی شه و والا سالا 1404هـ مشه ختی

ناقەرىۆك

- 1..... پېشىگۆتتا وىرگىرى
- 5..... پېشىكىشكرنا زاناىى مەزن عبدالعزىز بن عبدالله بن باز
- 7..... پېشىگۆتتا نقىسەرى
- 11..... بىروياومرىن مە...
- 11..... باومرى ئىنان ب خودى
- 37..... چاوا باومرىيى ب سالۆخەتەن خودى بىنين
- 41..... باومرى ئىنان ب مەلائىكەتان
- 47..... باومرى ئىنان ب پەرتووكان
- 55..... باومرى ئىنان ب پېغەمبەران
- 69..... باومرى ئىنان ب رۇزا قىامەتى
- 83..... باومرى ئىنان ب قەدمرى
- 95..... بەرھەمىن بىروياومان
- 95..... ژ بەرھەمىن باومرى ئىنانا ب مەلائىكەتان:
- 96..... ژ بەرھەمىن باومرى ئىنانا ب مەلائىكەتان:
- 96..... ژ بەرھەمىن باومرى ئىنانا ب پەرتووكان:

- 97..... ژ بهرهمین باومری ئینانا ب پیغهمبران:
- 98..... ژ بهرهمین باومری ئینانا ب پۆزا دویمایی:
- 98..... ژ بهرهمین باومری ئینانا ب قەدمرئ:

ب راستی نه ز ب سهر وئ پهرتووگئ هلبووم يا برايئ مه:
 زانايئ هيژا: (محمد بن صالح العثيمين) لي ب رهنكهگئ كورت
 و تژي مفا ل دؤر بيروباوهريئن ئيسلامي نقيسي و من
 گوهدارييا ههميي كر، فيجا من ديت نهوئ پهرتووگئ
 بيروباوهريئن نههلي سوننهئي و جهماعهتي ب خوڤه گرتينه
 د دهركههي: تهوحيدا خودي و تهوحيدا ناف و سالوختهين
 وي، ههروهسا د دهركههيئن: باوهري ئيناني ب مهلائيكهت و
 پهرتووگ و پينغهمبهريئن خودي، و رؤزا قيامهتي و قهدهري ب
 باشي و خرابييين ويڤه.

-زانايئ بهريز ابن باز

بها: 3000 دينار

+964 750 729 6080
 Parezbookshop
 Parezbookshop@gmail.com
 دهوك - ناڤا بازارى - بهرائهر سينهما نهوژور

